

DENGÊ KOMKAR

Sal : 5
Wext : 21.5.1983
Hejmar : 53
Bîha : 1 DM

KOVARA FEDERASYONA KOMELÊN KARKERÊN KURDISTAN LI ELMANYA FEDERAL

YAŞASIN
ENTERNASYONAL DAYANIŞMA

NAMEYÊN XWENDEVANAN

betali, bihati û tunebûn

Hevaleki min yê kar, karke-
reki Türk ji Giresûnê, izna xwe
ya salê lî welatê xwe borand.
Van rojan vejeriya hate ser ka-
rê xwe.

Lî ser çûn û hatina wi ya iz-
nê me hevdura gotûbêjek (soh-
bet) dani. Heval bî taybetî gir-
niya xwe da ser nebaşiya jiyân
û rewşa cıvakiya gel. Û axaftina
xwe wusa berdewamkir:

"Wele ez çûme iznê. Lê qet
min tu tam ji iznê negirt. Lî ali-
yekî betali, lî aliyekî bihati û
tunebûn. Heke ev her sê şerta-
na lî nav mîletê mirov hebîn
qet hûzûra mala mirov ji nami-
ne.

Lî bajarê Giresûnê, 3 fabri-
qên biçûk hene. Rewşa dor hê-
la me ji gelek bajarên din baştir
e. Lê disa ji zare-zara feqir, jar
û gundiyan e. Lî bajarê karkerên
betal ref-ref wextê xwe lî qeh-
wexanan diborin. Ji bo zar-
yên xwe, qetek nan dikarin bî-
kırın an ji nikarin. Kesên ku ka-
reki xwe ji hebe, piraniya wan
ji hatina xwe ne razine. Lî gor
hatina wi 2 qat çûyina wi heye.

Lî dükana tişt peyda dibe.
Dî beriya min da perê min he-
bûn, wextê min lî bihayên tişt
nihêri, wela min ji nekari lî gor
dilê xwe tişteki ji xwe ra bî-
kırın. Ê veca feqir û jar çawa bî-
karibîn bîkırın!

Ji bo çend rojekan ez çûme
gundê xwe. Dost û nasên min
hatin serdana min. Min ji wan,
rewşa cıvaki û jiyana wan pirs
kır. Hemûyan gazında bihati û
bêkariyê kırın û gotin: 'Çihê
kar nine, em biçin lê kar bîkırın.
Hatina zerieta me (berê zeviya
an ji mîlkê me) pera nake, an
ji destê me da dimine'.

Mirovên min, çavê wan he-
bû, ku ez arikariya wan bî pe-
ran bîkırın. Lê ez, çî bîkırın. Ne
yek, ne du û ne deh bûn. Min
arikariya kê kırıba û ya kê ne
kırıba?

Ew pirên kal, 60-70 salî û
her wesa tevli xortan gazindên
xwe hosa diyar kırın: 'Xaziya
anarşiya berê 12 İlonê bû ye û
ne ev birçiti, betali û bihatiya
iro ba ye. Evê Cuntayê mala
me mirate kır. Hêdi em, nika-
rın biçûkên xwe xwedi bîkırın.'
Bû zirte-zırta cuntayê û got: 'E-
mê mîletê xwera jiyaneke fireh
bin. Emê ji we ra riya kar û
bar vekın û we ji wan rojên
teng xilas bîkırın!' Lê bî rasti ji,
cuntayê her tişt tersî gotina

xwe pêkani. Jiyana me tengtir
kır, bî zagonên xwe lî ber me
riya kar û bar girtın. Bihati
gihşte derecên bînd û betali
qat-qat zêdetir bû.

Jî bo min tişteke eşkere bû,
ku ev cuntayê ne ji bo mafê
karkerên feqir-jar û gundiyan
hate ser text. Tenê ji bo navê
xwe û paraztina mafê fabriqe-
torên mezin hatiye ser text.
Zagonên wesa ji hazır kırın, ku
tu caran em nikarin piştê xwe
rast bîkırın. Beri cuntayê her
çend anarşi hebû ji lê disa halê
me ji yê iro xweştir bû.

Jî ber ku ji wê rewşê ez ge-
lek nerehet bûm. Rojêkê zûtir
ez ji gund derketim. Hêdi mi-
rov naxwaze biçê iznê ji."

Belê, hevalê min yê kar te-
nê lî bajarê xwe, ev tiştane
bî çavê xwe ditin û bî guhê
xwe bihistin. Hêdi hesab bîkırın
rewş lî seranserî Türkiyê çawa
ye!

Xasîma lî Kurdistanî Türki-
yê, lî mîlekî jiyana teng, beta-
li, tunebûn û bihati. Lî mîlê
din, zordestiyên nediti yên ne-
tewî. Welatparêz û sosyalîstên
Kurdî zindanan da lî ber çer-
xa eşkencê da hemû seqet kır-
rın. Cendürme û qomandoyên
cuntayê wek revdên kûçikan
heroj dî ser gundên xelqê me
da dıgrın û bêdadiyan bî serê
mîletê me tinin. Cunta faşist
dixwaze agirê netewî vemir-
ne. Lê bî zîlm û zordestiyê va
dinê da tu car tekoşin û tevge-
ra gelên bîndest û çîna karke-
ra ji ortê ranebûye. Agirê ne-
tewî dî dilê gelê Kurd da ji qat-
qat xurttir û zêdetir dibe. Emê
bigihin armanca xwe û Cunta
faşist ji bîşinin gorê!

Xelef — Karkereki Kurdistan
Jî Berlina Rojava

Aileleri parçalıyorlar

Aileleri ayırmak suretiyle in-
sanlara psikolojik baskı yapı-
yorlar.

Federal Almanya'da, basın
ve yayından da izlediğimiz gibi
başta Türkiye ve Kürdistanlı
emekçiler olmak üzere yabancı-
larla ilgili olarak çeşitli gerici
yasalar çıkarılmaktadır.

Bu gerici yasalardan biri de,
hepimizin bildiği gibi aileleri
ayırma hedef alanıdır. Yani
Almanya'da yaşayıp da aile

fertleri burada olmaları onları
yanlarına getirmemelerini
öngören yasadır. Türkiye'nin
faşist yönetimi ve boyalı basın
ise Almanya'daki bu yasalara
karşı çıkarken, Türkiye'de olup
bitenlerden hiç bahsetmiyor.
Oysa Türkiye'de diğer işkence
ve baskıların yanı sıra aileleri
parçalama ve sürgünler de çok
yoğun olarak vardır. Faşist
iktidarın hoşuna gitmeyen dü-
şüncelere sahip insanların bu
yolla cezalandırılması on bin-
lerce aileyi güç durumda bırak-
tı. Özellikle de öğretmen, ileri-
ci memur ve kamu kesimindeki
işçiler bundan çokça nasiplen-
yorlar.

Sürgüne gönderilen ve ailesi
parçalanmış yer yer bu duru-
ma tepki bile gösteriyorlar.
Geçtiğimiz günlerde Elazığ'dan
başka bir yere sürgün edilen ve
güç durumda bırakılan bir öğ-
retmen Milli Eğitim Müdürlü-
ğünde üzerine gaz döküp ken-
disini yaktı. Ohalde insanlık
düşmanı faşist Türk yönetimi-
nin ailelerin Almanya'da par-
çalanmasına karşı çıkıyor gör-
rümnesi bir sahtekarlık ve mad-
rabazlık örneğidir. Onlar aile
birliğine saygı duymuyor işin
simsarlığını yapıyorlar.

Dostça selamlar.

Marburg'dan bir KOMKAR
sempatizanı

Gele me bî merxasi şer dike

Hevalno,

Jî bo kovara KOMKAR û
serkarên wê ra silavên şoreşgerî
pêşkêş dikim û hêviya min
ewe ku armancên we bî ci bê.
Û ji bo hatina sersala Newrozê
disa hêviya min ewe, ku teko-
şîna gelê me bî pêşva biçê. Lî
ser rêka hevkarîya hemû hêzên
niştiman, pêşverû û sosyalist.

Newroza me hat û gelê me
ta iro ji dî bin zora sistema şo-
vinizm û faşizm û kevnepereşta
da dijîn. Her weha ji, mafê me
yi niştimani, demokratî û neça-
dî lî ser bingeha mafê çarenûsî
jî hatiye girtin. Dîji kuştin û
qırkırînê berxwedana Kurdan
bûye karê rojê.

Lî Kurdistanî Türkiyê û Tür-
kiyê bî tevayî, ta iro bî heza-
ran kesên niştimanperwer, de-
moqrat û sosyalist dî girtigeha
da zor û setemkariya diroka ci-
hanê neditiye, dibinin. Dî eş-
kence da tîn kuştin, tîn dar-
xistin. Çî Türk dibin û çî Kurd

dibin, bê gu man yên pêşverû.

Lî Kurdistanî İnanê, gelê
me yê mîrxas û pêşmergeyên
qehreman xebateke çekdari
berdewam dikin. Lî hember
êrişên pasdar û leşkerên Xu-
meynî bî mîrxasî berxwedidin.

Lî Kurdistanî Iraqê, disa
pêşmergeyên qehreman lî ser
baniyan da dî ser çiyayên, ku
bî ezmanê welatê me va bûne
heval beden û bejna xwe lî ser
çandîne. Dî dest wan da ala
kesk û zer û bî ser da xwina
xwe rijandîne û rengê sîsiyan
peyda kirîne (rengêsor). Her-
dem recîma Saddam ya xwin-
rij ra didîne xuyakırın, ku tu
caran rejimên faşizm û kevnep-
perest nikarin tevgera gelan û
tevgera çîna karkeran ji ra-
kîn.

Lî Suriyê, gelê me yî Kurd,
xebata xwe bî şewayekî fireh
û zanastî berdewam dîke. Roj
bî roj nûçeyên hemî perçên
Kurdistanê pêşî mîlet da zelal
dibe bî kar û xebata hemû nişt-
imanperwerên şoreşgerî ji bo
mafê Kurdan dî Suri da.

Heval û hogrên hêja,

Dî wê rewşê da Newroza
me ber me tê û xwe bî ser me
da digre. Weki koneki fireh, jî
rengê bihara ku Kawayê hesin-
kar kırîye. Disa bihna azadiyê
bî ser me da weşandiye. Vê re
hılma tuj ji bêfîlên me der tê û
hêjtir bû çavên me dikevin, di-
lopan diweşinin. Roja Kawa dî
bir û bala xwe tinin û xwe kar-
dikin, ku em dikanibîn roja
Kawa vegevin.

Suriya/Kol
Rêberê Kobani

DÜZELTME

Dengê KOMKAR'ın geçen
sayısının ikinci sayfasında yer
alan Avusturya'dan gönderilen
bir okuyucu mektubu dizgi
hatası sonucu olarak yanlış an-
lamalara meydan verebilecek ge-
çilde yayımlandı. Mektubun gi-
riş bölümünün doğrusu şu şe-
kilde olacaktır:

"Değerli arkadaşlar,

Faşist cuntanın yurt dışın-
da bulunan bizlere yönelik bas-
kılarında bir örnek vermek ist-
iyorum. Bu yüzden kendileri-
ne yazdığım açık mektubu ya-
yınlarsanız sevinç duyurum.

Faşist generaller cuntası,

12 Eylül 1980'de, başta
dünyadaki emperyalist güçlerin
ve tekelci burjuvazinin çıkarla-
rını en iyi şekilde savunmak ve
garanti altına alabilme doğrul-
tusunda, kanlı bir darbe ile
işbaşına geldiniz."

Bu önemli hatadan dolayı
okuyucularımızdan özür di-
ler, düzelttiriz.

Hamburg'da ırkçı Türk
Konsolosu cevabını aldı

26 Nisan salı günü sabah saat 8.40'da NDR radyosu 2. kanalında Kürtler üzerine bir röportaj yayımlandı. Derneğimiz Hamburg Kürdistan İşçi Derneği, lokalinde düzenlenen röportaj dinleyiciler tarafından ilgiyle izlendi. Röportaj'da faşist cuntanın ülkemizde giriştiği hayasızca uygulamalar anlatıldı. Kürtçe müzik parçaları sunuldu. KOMKAR yayınları arasında çıkan "Blumen Kurdistans" (Kürdistan Çiçekleri) adlı kitaptan ünlü şair Enver GÖKÇE'nin şiirinden bir parça okundu. Redaktör Hans Kirchmann, Türkiye Kürdistanı'ndaki baskılara, Kürt dili ve müziği üzerindeki katı yasaklara değindi.

Programı hazmetmeyen ırkçı Türk konsolosu NDR'e gönderdiği bir mektupta, programı "bölücü" olarak niteleyerek protesto ettiklerini bildirdi. Fakat NDR'in şef redaktörlerinden hak ettiği cevabı aldı. Faşist cuntanın F.Almanya'daki uzanmalarının ırkçı çehrelerini teşhir etmeye devam edeceğiz.

Hamburg D. KOMKAR muhabiri
Çawkani

ATOM SANTRALLERINE HAYIR

4 Nisan pazartesi günü Heilbronn'da Atom santrallerine karşı bir yürüyüş yapıldı. Yürüyüşe yaklaşık 30.000 kişi katıldı. Biz Heilbronn KOMKAR sempatanları olarak yürüyüşe aktif bir şekilde katıldık. Yürüyüş sırasında çok sayıda KOMKAR-Info ve Denge KOMKAR sattık. Bundan sonra da çalışmalarımızı aktif bir şekilde sürdüreceğiz.

Atom santrallerine hayır!

Heilbronn KOMKAR sempatanları

Manfred COPPIK Almanlara Kürdistan'ı anlattı

2 Nisan 1983 tarihinde Westerwald'da yapılan Ostermarsch yürüyüşünde Westerwald Kürdistan İşçi Komitesi olarak üstlendiğimiz görevleri başarı ile yerine getirdik.

Komitemiz folklor grubunun sunduğu Kürdistan halk oyunlarından hemen sonra mikrofonu alan Manfred Coppik konuşmasına "Bu insanları tanıyor musunuz?" diye başladı. Ve şöyle devam etti: "Bu insanların ülkesi işgal edilmiş, ana dilleriyle konuşmaları yasaklanmıştır. Ayrıca bunlar bütün demokratik ve ilerici kitle örgütleri kapatılmış bir ülkeden geliyorlar. Ne acıdır ki bir avuç generalin baskı kurduğu bu ülke, en büyük desteği ülkemiz Federal Almanya'dan alıyor.

Bir avuç general bizden aldıkları yardımı bu halklar üzerinde zulümlerini artırırlar".

Coppik'in halkımızın sorunlarına ilişkin ayrıntılı konuşması Alman kitle tarafından büyük coşkuyla alkışlandı.

Westerwald
Kürdistan İşçi Komitesi
İsko

ÖRGÜT HABERLERİ

Münih başkonsolosluğunun tertipleri sökmedi

Münih Kürdistan İşçi Derneği ile SPD (Alman Sosyal Demokrat Partisi) Bavyera bölgesi örgütü 28 Nisan günü Münih kentinde "Kürtlerin sorunları" adı altında bir enformasyon toplantısı düzenlediler. Toplantının amacı; Kürt halkının tarihi, dili, kültürü, Türkiye Kürdistanı'ndaki baskılar, Federal Almanya'da yaşayan Kürtlerin durumu ile Kürt çocuklarının dil ve okul sorunları hakkında bilgi vermek, tartışmada bulunmaktır. SPD toplantısı öncesinde dağıttığı bir bildiriyle üyelerini toplantıya katılmaya çağırmış, Süddeutsche Zeitung gazetesi ise aynı çağırını yayınlamıştı.

Toplantının yapılacağı haberini alan Münih Türk Konsolosluğu derhal harekete geçti ve toplantıyı engelliyebilme için yoğun çaba içerisine girdi. Önce SPD'ye baskı yaptı, tehditler savurdu. Ancak başarılı olamadı. Bunun üzerine polisi harekete geçirmeye çalıştı. 28 nisan günü polise telefon ederek toplantının yapılmasının önlenmesini istemiş ve aksi taktirde kötü sonuçların ortaya çıkacağını bildirmişti. Kürtleri kastederek: "Bunların Rathaus (Belediye binası) da toplanması Rathaus'u kirletir" demiş. Bunun üzerine polis SPD'ye telefon açarak toplantının yapılmamasını talep etti. Ancak SPD bölge örgütü yetkilileri bütün bunları ciddiye almadı ve toplantıyı yaptı.

Toplantının açış konuşmasını yapan Klaus Herzog, Türk yönetiminin, konsolosluğun ve Alman mahkemelerinin tutumlarını eleştirerek Kürtlerin ulusal-demokratik haklarının ağır baskı altında tutulduğunu belirtti.

Toplantıda, Kürdistan üzerine bilgi verildi, dia gösterildiz Baskı ve terör, somut verilerle göz önüne serildi. Açılan tartışmada çeşitli görüşler ortaya konuldu ve böylesi bir toplantının gelecekte düzenlenmesi kararlaştırıldı.

Bu olay bir kez daha gösteriyor ki Türk yönetimi Kürt halkının azgın, eli kanlı can düşmanıdır. Faşist-ırkçı güçler, yalnızca ülkemiz Kürdistan'da halkımıza zulüm uygulamıyor, insanlarımızı en iğrenç yöntemlerle işkence yapmakla kalmıyor, bu tehditlerini yurt dışında da sürdürmeye kalkışıyorlar. Ve bu ırkçı barbarlar takımı, halkımıza o derece kin besliyor, bizi o kadar hor görmeye almış ki, toplantı yaptığımız taktirde Münih belediyesine ait olan bir salonu kirleteceğimizi söylüyor. Tıpkı Hitler, Salazar, Franko ve Güney Afrika'nın şimdiki yöneticilerinin düşünceleri.

Elbette Türk konsolosluk yöneticilerinin böylesine yöntemlerle çalışmalarımızı engellemeye kalkışması nereden de değildir. Onlar, Kürdistan'da olduğu kadar, dış ülkelerde de halkımızın yürüttüğü mücadeleden korkuyorlar. Onlar, eninde sonunda Kürt halkının ırkçı-sömürgeci zincirleri parçalayacağını bilincindedir. Bu yüzden de ellerinden geldiğince her çeşit çalışmamızı engellemeye kalkışıyorlar. Ama bu zavallı barbarların çırpınışları boşunadır. Onlar, bizim mücadelemizi engelleyemezler. Biz, çabalarımızla onları hergün biraz daha teşhir edeceğiz, kirli iğrenç yüzlerini açığa çıkaracağız. Halkımızın sesini, sorunlarımızı daha geniş Kürdistanlı ve yabancı kitleye duyuracağız. Onlarsa günden güne çırpındıkça batacaklar.

UNESCO FORUMU YAPILDI

Son 3-4 yıldan beri F.Almanya toplumunun tek ulusal kültüre mi sahip olduğu yoksa İkinci Dünya savaşından sonra ülkeye getirilen ve sayıları 4.7 milyonu bulan yabancıların da katkısıyla çok kültürlü bir ülkeye mi dönüştüğü sorunu geniş çevrelerde tartışılıyor.

F.Almanya'daki ekonomik ve sosyal krizin 1970'lerin ikinci yarısından sonra giderek büyümesi; pek çok işyerinin iflasa sürüklenmesi, otomasyonun gelişmesi, tekellerin üretim birimlerini artan ölçüde ucuz işgücüne sahip ülkelere kaydırma eğiliminde olmaları, silahlanmaya büyük kaynakların ayrılması gibi nedenler işsizliğin günden güne artmasına neden oldu.

Buna karşılık egemen sınıfların politikası ise hedef şaşdırtmak ve bu amaçla da krizin sorumluluğunu yabancı işçilere yüklemeye çabalamak oldu.

Bunaların derinleşmesine paralel ola-

rak toplumsal muhalefetin gücü de günden güne arttı.

Bu arada gerek Federal hükümet ve gerekse eyalet yönetimlerinin 1981 yılı sonundan itibaren yabancılarla ilgili olarak çıkardıkları kararnamele, yayınlanan yasalarla zaten güç durumunda bulunan yabancı işçilerin durumlarını daha da kötüleştirdiler. Gene faşist güçlerin yabancılar yönelttikleri saldırıları da bu dönemde gittikçe yoğunlaştı.

Sendikalarda, kiliselerde, demokratik örgüt ve kuruluşlarda ise yabancı işçi ve aileleriyle ilgilenme, dayanışma ve ortak çalışma eğilimi güçlendi. Bugün F.Almanya'da oluşturulmuş bulunan ve her kesimden ilerici, demokrat kişilerin yer aldığı 450'nin üzerinde yabancılarla dayanışma girişimi bulunuyor.

Şurası bir gerçektir ki, şu anda 4,5
(Devamı 11. Sayfada)

İRAN KÜRDİSTANI'NDA SAVAŞ YOĞUNLAŞTI

Humeyni güçleri son aylarda İran Kürdistanı'na karşı yeni bir saldırı dalgası başlatmış bulunuyor. İran ordu birlikleri ve pasdar adı verilen çapıcu sürüleri uçak, tank ve topların desteğinde yerleşim alanlarına, sivil halka saldırıyor, katliam yapıyor, her yeri yakıp yıkıyorlar.

Kürt halkı ise Humeyni güçlerine karşı yiğitçe direniyor, canını dişine takarak savaşıyor. Kahraman peşmerge birlikleri üstün silahlarla donatılmış düşmana ağır kayıplar verdiriyor. Kısacası İran Kürdistanı halkımız kendi topraklarını işgalcilerden temizlemek ve özgürlüğünü elde etmek uğruna zorluklarla dolu bir mücadele yürütüyor.

İran ordu birlikleriyle pasdarların saldırısı yeni ve beklenmedik bir şey değildir elbette. Bu, yıllardır süregelen zorbalığın yeni bir örneğidir yalnızca.

Bugün açıkça ortadadır ki gerici Humeyni yönetimi kan dökmeden duramıyor. Katliam yapmak, zulüm ve işkenceye başvurmak tüm gerici yönetimler gibi onun da vazgeçemeyeceği uygulamalardır. Çünkü Şahlığın yıkılmasının ardından işbaşına gelen Humeyni yönetimi, İran'ın emekçi yığınlarına bir şey veremedi. Ülkenin ekonomik sorunları giderek büyüdü, kitlelerin yaşam düzeyinde herhangi bir düzelme meydana gelmedi. Üstelik te önü alınmayan kargaşa, baskı ve savaş gibi nedenler yüzünden hayat koşulları gittikçe kötüleşti. Demokratik alanda da herhangi bir gelişme sağlanamadı. Radyo ve televizyonda müzik programlarına yer verilmesini dahi yasaklayan gerici yönetim, her türlü demokratik istemi kanla boğmaktan geri kalmıyor.

Çok uluslu bir devlet olan İran'ın ezilen halklarının haklarına da saygılı davranmıyor Humeyni. Kürt halkına böylesine vahşi yöntemlerle saldırmasının nedeni de, onun ulusal-demokratik haklarına sahip çıkmasıdır.

Buna karşılık yapılması gereken nedir? Açıktır ki İran Kürdistanı'nda halkımız haklı bir savaş yürütüyor. Bu, Kürt halkı açısından yaşamsal bir sorundur. Bunun için de yapılması gereken, herşeyden önce saldırgan düşmana karşı tüm Kürdistanlı yurtsever hareketlerin güçlerini birleştirmeleri, ortak düşmana karşı ortak mücadeleye vermeleridir. Gene Kürdistan'ın diğer parçalarındaki yurtsever ve devrimci hareketlerin görevi de verilmekte olan bu savaşa destek olmak, onunla dayanışma içerisinde bulunmaktır.

Bu konuda düşman güçlerin faaliyetlerinden dahi öğrenebileceğimiz çok şey vardır. On yıllardır ki Kürt hareketini bölüp parçalamak için düşmanlar, Kürt örgütleri arasında sirtüşme yaratmaya, onları birbirine düşürmeye büyük çaba harcıyorlar. Gene onların aşiret ve mezhep sirtüşmelerini kışkırtmalarını da bu yüzdendir. Kürdistanı aralarında bölüşmüş olan devletler, halkımızın haklı mücadelesini yenilgiye uğratabilmek için gerektiğinde aralarındaki çelişkileri bir kenara

ra bırakıyor ve birbirlerine her türlü desteği sağlıyorlar. Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesinin her aşamasında bunun örneklerini görmek güç olmasa gerek.

O halde düşman nasıl ki Kürt hareketlerini birbirine düşürmek istiyorsa, ülkemizin yurtsever güçleri de düşmanın çelişkilerinden öylesine yararlanmasını bilmeli, kurulan tuzaklara düşmemeli ve sıkı bir destek ve dayanışma içerisinde olmalıdırlar. Bu, başarının kaçınılmaz koşullarından bir tanesidir. Ama ne yazık ki Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesinin tarihi bunun tersi olaylarla doludur. Ve İran yöneticilerinin son aylarda Kürt halkına karşı giriştiği saldırı arasında bunun yeni bir örneğinin daha yaratılmaya çalışılması endişe vericidir. Gelen haberlere göre, İran birliklerinin yanısıra Irak Kürdistan Demokrat Partisi'ne bağlı peşmerge de İran KDP'ye saldırıyorlar.

Gene KDP ile Yekiti arasında da yoğun çatışmalar sürüyor. Bu çatışmanın da aynı şekilde Irak KDP tarafından başlatıldığı belirtiliyor.

Açıktır ki Kürt halkının mücadelesi açısından bu büyük bir olumsuzluk, tarihsel bir hatadır. Söylemeye gerek yok ki Kürdistan'ın herhangi bir parçasında veya farklı parçalardaki hareketlerin görevi, birbirlerine destek olmaktır. Bunun tersi düşmanın işine yarar ve mücadeleye zarar verir.

Çatışmalara ilişkin haberlerin ortaya çıkması üzerine pek çok örgüt bu durumun sona erdirilmesi için çaba sarfetmeye başladı. Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi, Kürdistan Yurtsever Birliği ve Irak Kürdistan Demokrat Partisi'ne bir mektup göndererek sorunun görüşmeler yoluyla çözümlenmesi çağrısında bulundu ve bu konuda üzerine düşen görevi yerine getirmeye hazır olduğunu bildirdi. Parti Merkez Komitesi yayın organı Riya Azadi'nin 10 - 11. sayısında yer alan çağrıda ise şöyle deniyor:

"Böyle bir çabanın başarıya ulaşması, Partimizin yanısıra, diğer tüm yurtsever partilerin, örgütlerin ve kişilerin sorumluluk anlayışıyla soruna eğilmelerine, kendilerine düşeni yapmalarına ve bunun için her olanağı kullanmalarına bağlıdır. Bu nedenle Partimiz, tüm yurtsever çevrelere ve tek tek kişilere bu çabaya destek olma-ya, insiyatif almaya çağırır".

Gene Irak ve Suriye Komünist Partileri Suriye Kürtlerinin İlerici Demokrat Partisi ortaklaşa bir çağrı yayınlıyarak çatışmalara son verilmesini ve mevcut anlaşmazlıkların görüşmeler yoluyla çözümlenmesi için çaba harcanmasını istediler. Çatışma bölgesinde inceleme yapacak bir komisyon oluşturulması da bu örgütlerin istekleri arasında yer alıyor. Gene çatışmaların sona erdirilmesi sorunuyla ilgili olarak bir diğer istem de Kürdistan Yurtsever Birliği (Yekiti)'den geldi

Bu doğrultuda demokratik planda da çalışmalar yapılıyor. KOMKAR Kürtçe ve Türkçe olarak yayınladığı bir bildiriyle tüm ilerici ve yurtsever güçlere, kişilere çağrıda bulunarak sessiz kalmamalarını, çatışmaların kesilmesi doğrultusunda çaba harcamalarını istedi. KOMKAR bildirisinin sonuç bölümünde şöyle deniyor:

"Yurtseverler, Kürdistanı ulusal demokratik güçler arasındaki çatışmalara karşı çıkalım. Birlik için mücadeleyi bir kampanyaya dönüştürerek, hayatın her alanında savunalım. Kürdistan'ın özgürlüğünü, halkımızın kölelik zincirlerini parçalamasını isteyen herkese ulaşalım, onları harekete geçirelim ve mücadeleye içerisine çekelim.

Gün düşmana karşı güçlerimizi birleştirmek günüdür, GÖREV BAŞINA!"

Bu doğrultudaki çalışmalarını sürdürme görevi her zamanki gibi önümüzde duruyor. Bu amaca yönelik çabalarımızı yoğunlaştıralım. Yanlış eğilimlerin terk edilmesi için yurtsever insanları, kitleleri harekete geçirelim.

NEWROZ Lı Suriyê

Me, hejmara dawî ya Dengê KOMKAR da dîr û dirêj lı ser Newrozên isal gelek nûçe û gotar pêşkeşî xwendevanan kır. Lê mixabin em dibimn, weki hin çihên din ji Newroz hatiye pirozkırın û nûçeyên nu dıgħiie destê me. Jı van yek ji Suri ye.

Lı Kurdıstana Tırkiyê gele meyi mêrxas dı bin teda, zordesti û kedxwari da bı dızı Newroz piroz kır. Lı Kurdıstana İraq û İranê gele me dı nav şereki çekdari û dijwar da Newroza isal ji piroz kır.

Kurdên Suriyê ji, hêla çiyayê Kurmanc û Cızirê bı deh hezaran mirov va derketin deşt û çiya. Agirê Newrozê vexistin. Jin-mêr, kal-pir, keç-xort, zav û zêç bı kincên xwe yi reng û reng, dilşahi Newroz piroz kırın. Hêla Cızirê; bajarê Qamişlo da, roja 21'ê Adarê nêzikê 50 hezar kes derketin derveyi bajêr. Keç û zavên Kurd, ji folklorê gele me hin nîmnan pêşkeş kırın.

Roja 25'ê Adarê ji lı Derik, disa bı hezaran welatparêz, demoqrat derketin derveyi bajêr. Koma folklorê çanda gele me yên dewlemend pêşkeş kırın. Hin hunermend ji bı temburan mîlet anin eşqê.

Heya roja iro, lı Suriyê weki isal tu car Newroz ne hatibû piroz kırın. Bı deh hezaran mirov derneketibû deşt û beyaran.

Ev ji xuya dıke, weki agirê azadiyê bı to-neki dinê, rengê dinê nav mîletê me da belav dibe. Rojên wusa bîn, ku mîletê

Kurd hemû parçên Kurdıstanê da bı serbesti û dı nav azadiyê da cejna Newrozê wê piroz bıke.

Yunanistan'da NEWROZ

Newroz Yunanistan'da coşkuyla kutlandı. Geçen sayımızda Türk ve Kürt ilericilerinin çabası ve Yunanlıların da desteğiyle Yunanistan'da bir Newroz gecesi düzenlendiği haberini vermiştik. Fakat, bu ülkedeki newroz kutlamaları sadece bu eylemle sınırlı olmadı. Başka yerlerde de değişik grup ve kişiler olanakları ölçüsünde newrozu kutlamaya ve onu Yunan halkına tanıtmaya çalıştılar. Bunlardan biri de KSSE'nin düzenlediği geceydi.

Gece ile ilgili olarak bir okuyucumuzun gönderdiği mektup özetle şöyledir: "Arkadaşlar, Gece, Selanik'te Üniversite salonunda yapıldı. Kamp Lavrion'da bulunan Kürt ve Türk ilericileri de dayanışmada bulundular. Geceye 400'e yakın bir kitle katılmıştı. Sahnenin önüne D.KOMKAR'ın kapağındaki newroz meşalesi pankartı asılıydı. 25'in üzerinde örgüt ve kişi bizzat katılarak veya mesajla dayanışmada bulundular. Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'ndan gelen ilticacılar da katılmanın yanısıra ayrıca mesajla da geceyi kutladılar.

Açılış, "Ey Reqip" marşıyla başladı. Ardından halkımızın Kürdistan'ın tüm parçalarında yürüttüğü özgürlük mücadelesini dile getiren bir konuşma yapıldı: "Hevalên Girtî" şiiri Rumca okundu. Kürt ve Laz folkloru sergilendi. Kürt, Rum ve İngiliz ekipler halk müziklerini

den parçalar okudular. Komünist Partisi ile PASOK'un Selanik temsilcileri de birer konuşma yaparak dayanışmalarını di-

le getirdiler.

Gece çeşitli yönlerden olumlu geçti ve yararlı oldu.

BI CIGERXWÎN RA HEVPEYIVÎNEK

Dengê KOMKAR: Seyda, emrê te giha 80 sali, te heya iro him wek merrveki şair û nivîskar, xîzmeta zîman û edeba Kurdî kîr, him ji bo azadiya gelê xwe xebateke bê westan ajot. Tu li ser pêwendiyên edebi, tevgera azadiyê û tevgera şoreşgerî çî dibêji? Xasîma di rewşêke han da, ku gelê me bîndest e û zîmanê me, çanda me ji di bin zîlm û zordestiyê da ye?

CIGERXWÎN: Ez dibêjim ku gereke pêzanên Kurd, torevanên Kurd, bi rist û helbestên xwe, bi edeba xwe, di warê şiyarkirina gelê Kurd de bibêjin. Ew edeb û ew tore ku ne ji boy gel bi, li cem min zêde ye. Ê min, baweriya min ew bû ku em, hemû gava, hemû çaxa, berê xwe bidine gelê Kurd, ku wi şiyar bîkîm. Çi bi edeba xwe, rist, stran û dengê xwe, çî ji bi propaganda û bi tanzîma siyasî, çêkirina parti û komelan, belavkirina rojname û kovaran. Eger em bi xurtî mîletê xwe şiyar nekin, bi xurtî bangê lê nekin, guhê wi tijê edeb nekin, şiyar nabe. Di warê welatperwerî de, li ser herkesî pêwîstêk heye, ku ji gelê xwe re xebatê bîkîm. Bêtir ji jî qada cotkar û karker re, ku bîngêhê hebûna gelê Kurd e. Ji sedî 80 bêtir, mîletê me cotkar û karker e. Divê ew şiyar bîkîm. Tîştêki di ji heye ku gereke em jîna Kurd jîbîr nekin. Em jîne zû şiyar bîkîm, destûra wê bîdîm ku jîna ji bîkeve meydana siyaseta û propagandayê, meydana kar û xebata ji bo şiyariya gelê xwe, ji boy xelasiya gelê û welatê xwe.

D.K.: Pêşveçûna zîman û çanda geleki, eşkereye ku, bi pîrsa azadiyê va grêdayî ye. Kurdên Sovyet gelek kêr in, lê di saya azadiya ku şoreşa Oktobêrê da wan, di nav Kurdên Sovyetiyê da gelek nivîskar û zana gihîştin. Lê ez dibêjim, em heya roja azadiyê ji dikarin gelek xebat bîkîm, li ser zîman û çand. Tu ser vê yekê çî dibêji? Û di dema pêş me da, rewşa zîman û edeba Kurdî wê çawa bibe, texmînen te çîne?

CIGERXWÎN: Di Sovyetistanê de bê gumane ku serbestiyek ji bo hemû hûrgelan heye. Çi Kurd e, çî xeyrî Kurd e.

Tîştê gelek baş min dit, gava ez çûme Leningradê. Yekitiya Sovyetî, ji Kurdên Sovyetistanê re institutiyek vekirîye ku heft-heşt pîzan û hozanên Kurdên Sovyet tê de kar dikin li ser Kurd û Kurdistanê, zîmanê Kurdî, adet, rabûn û rûniştandina gelê Kurd, tore û edeba gelê Kurd, gelek xebat dikin. Gelek kêfa min hat. Ew dikarî bîbî rêberek ji bo pêşvebirna tore, edeb rist û stranên Kurdî.

Aniha jî, ji nihava di Suriya de xebat pêşve diçî. Gelek xortê nû rabûne ku li ser rêçîka min xwe hîni ristêklasîkiyê kevnare dikin. Vê paşiyê, xortekî bi navê Keleş, li ser Filistin ristek çêkirîye. Tê de dibêje "Ey Filistin, ey Filistin - Ta necatê ceng û xwin". Gelek bilind çêkirîye.

Kurdê Tîrkîya, bi rastî bi bîngêhê Kurdistanê mezînin. Ew dikarin temsîliya mî-

letê Kurd bîkîm, û mîletê Kurd bêtir hişiyar bîkîm, pêşve bîbîm. Ez hêvî dikim ku xortê Kurdê Tîrkîya jî, weke Kurdê Iraqê, weke Kurdê Suriya, weke Kurdê Sovyetistanê geleki haya xwe bidîne tore û edeba Kurdî û wê pêşve bîbîm. Ji ber ku çanda Kurdî di Tîrkîya da gelek kêr hatîye xuyakirin. Yanî ji hezarî, ji deh hezara 40-50 mewadê edebî û torevanî, ku di Kurdistanê Tîrkîya da hene, hê nehatîne xuyakirin. Hemû windakirîne. Meselen bi hezarî serpêhatî hene, ku Kurda xwe bi xwe kuştîne, Kurda Tîrka hevdu kuştîye, Kurda Ecema hevdu kuştîye, Kurda Ereba hevdu kuştîye. Hê di vî warê serpêhatîyan de tîştêk nehatîye gotin. Serpêhatîyên Kurd weke tarîxekê ye. Di şûna tarîxa Kurd de ye. Ji ber ku Kurd nîzani bîkîm. Bi devê xwe, bi dengê xwe ew tarîx digot, tevli tarîxa ku digotin bi stran, ne rast bû, tevlihev bû. Roj, sal û tarîx ne dihatexuyakirin, lê di sa navê gernasê serpêhatîyê, navê gund, navê talan û kuştîna ku çêdîdîbû, di nav wan de dihatexuyakirin. Ev tevli ku ne edeba hûnayî ye jî, yanî edebeke serbest e, torevê serbest e, lê gelek bilind e.

D.K.: Yanê Seyda, tu dibêji, divê em li serpêhatîyên kevnare bigerin û wan derxînin warê nivîsandinê. Ne?

CIGERXWÎN: Erê, hûnê bigerin, bîkolîm, emê wan derxînin ku stranvanê me bibêjin. Meselen di şûna yekî weke Şivan, ji cem xwe çend xêzîkan bibêji, tevlihev bîkî, bire şerê mala Nesîr bîlîmî, bibêji çêtir e. Bire şerê beglerê ku, bi Ecem re, bi Tîrka re şerkirî bibêji. Bire şerê Xalîte Rîzgo bibêji, şerê Rîzayê Xalîte bibêji. Bire şerê vana bêne gotin. Ji mîletê Kurd re bêtir xweş tê û tora me ji pê bilind dîbî. Ji xwe tore ew e, ji hebûna mîlet, ji rewşa mîlet karîbî bîdî xuyakirin. Rewşa wi çiyê, çî kiriyê di tarîxa kevnare de û mîraniya wan çî bû, ki dijîmîne me bû şerê me dikir. Evana bêne xuyakirin pîr baş e.

D.K.: Gora him kesan, îmkânên zîmanê Kurdî kêr in li aliyê nivîsandinê, li aliyê afirandinê edebî û zanîstî. Ev gotin çiqas rast in, an xelet in? Ew zîmanê ku ji kûrahiya sedsalan derbazbûye û hatîye?

CIGERXWÎN: Zîmanê Kurdî ne kêr e. Lê mîxabin, ev xortê ku bi Tîrkî, bi Erebi, bi Farsi xwendîye, hîni van zîmana bûye, nîkari wan daxwaz û armançê ku di zîmanê Kurdî de, bilind û mezin hene, fahm bîkî û nîkari derxî. Lê nagerî. Tabîen tu bi zîmanekî bîxwîni, tu kûraya daxwaza wi zîmanî fahmdîkî, nasdîkî. Kurdî ne hatîye xwendin. Em nîkarîm zîmanê xwe baş nasbîkîm, ku zîmanê bêgane bîxwînin. Aniha ez bi xwe, gava ku straneke Erebi tê gotin, laşê min diricîfî ji kêfan re. Ji ber ku guhê min hîni strane Erebi bûne. Ne diheştin em stranên Kurd tîxîm tîpan belav bîkîm heta niha. Me dixwast, hema em fuhê xwe bidîne Umkelsûm, Ebdull Wehap û wan. Ji ber vê ye, ku Kurd nîkari zîmanê xwe nasbîkî. Ne ku zîmanê Kurdî, ne fire ye û ne bilind e û ne ku daxwazên grîbîha tê de nînin.

Nivîskar, gereke zîmanê gundîya baş zanîm û tevli kêmaniyên tê de hene. Erebi di nav de heye, tîrkî di nav de heye jî, lê Kurdiyêke pîr petî û paqîş, di nav zîmanê gundîya de heye. Ji ber ku gundî hê nebûne xwendevarê zîmanê bêgane. Hê ji bi hev re, di nav hev de, Kurdî dipeyivin, bi Kurdî distîrên û bi Kurdî dibêjin.

D.K.: Di dema berê da, pîr kesan, di şerê rîzgariyê da bala xwe ne didane karker û cotkarên Kurd û ew bi tîştêki ne dihesibandin. Lê di şûrên te da mafê xebatkaran û pêwîstbûna kar û xebata wan bi xurtî tê eşkerekirin. Îro tecrûbên şoreşa Kurdistanê di vê yekê da çî nişan dide û derheqê wê yekê da gotînen te çî ne?

CIGERXWÎN: Di ristê min de, eger ez, geleki hawar dikim karker, cotkar jî, ev payedîrîya Partiya Komunistê Suriya ye. Payedîrîya baweriyên Marks û Lenin e. Ji ber ku Marks, Engels û Lenin, ev rê nişani me dane ku em baweriya xwe bi karker û cotkar binîm. Van her sê peyayên mezin, payedar, di awîra xwe de gelek kûr kûr fikirîne, bi birewerî gotîne ku karker û cotkar, bêtir xwedî meslehe ye. Bêtir grêdayî bi fabriqê û karxana xwe ve ye. Gava ku meaşê wi nedîne, zarokê wi li mal, birçî dimîni. Mecbûr dimîni dîki hawar û ew bi hevalên xwe digehene hev grêva dikin şerê xwediyê karxanê dikin. "Nanê me hindîke, mîaşê me kêr e" dibêjin. Gava Partiya Komunist, di nav wan de bi, dikarî wan bi xwe ve grêdî. Gava karker û cotkar bi hev re, di nav partiyekî de, an jî şoreşekê de, bêne grêdan, welat di bin destê wê partiyê de dimîni, şoreş di bin destê wê partiyê de dimîni.

Tu dikarî di gundekî de şer bîkî, gava

gundi hevalê te bin, bî te re bin. Lê gava gundi hevalê Tırka bi, hevalê Ecem bi, tu nîkari dî wi gundi de şer bîki. Heta lî dora gundi ji, tu nîkari şer bîki, wê herin lî te cesûsiyê bîkin, te bîdın grîtin.

Dîvê karker û cotkar hevalê Partiya şoreşgêr bîn û hevalê şoreşê Kurdi bin. Jî ber ku ew, bîngêhê şoreşane, ew bîngêhê mîleta nîn, ew bîngêhê xebatê ne. Xebat dî wan de tîbî. Mesele tu xwendekareki, tê heri gundeki, bî wan re xeberdî, bîpeyivî, ku tu karîbî çar cotkara têxi ser bir û baweriya xwe û bî te re karîbin xebatê bîkin. Lê, gava ku tu bî du yê wêk xwe re bîpeyivî, wê hezar hîle û derawa dî rûyê te de bine meydanê, ku tu dîzî, tu pêxasî, tu mîrkuji. Cotkar û karker zû tê ser rîya rast. Lê xwendekar, zû na-yê ser rîya rast, jî ber ku pê re ez-ezî çêdîbi. Ew dibê ez, ew dibê ez. Şerê hev dîkin.

D.K.: Lî ser pê wîstûna yekîti û hevkarîya hêzên Kurdistanê çî dibêji. Dî vê babetê de dîvê çî bê kîrîn?

CIGERXWÎN: Ez nîzanîm çî bêjîm.. Rîs- e mîn heye, mîn gotîye "Ez nîzanîm çî bêjîm". Daxwaza me ya heri bilind... Jî roja me partî çêkirîne, jî roja ku me çavê xwe vekîrîye û me berê xwe daye rîzgariya gelê Kurd û Kurdistan. me gotîye, gerek gelê Kurd, bî hemû fiatên xwe ve, he- ta burjuwazê Kurdê weteni, welatperwer jî, dîkevîne meydanê cengê dijîmî û şoreşê bî me re bîkin. Em ne dijîmî burcuwazê welatperwerê xwe ne. Em ne dijîmî- nê beg, axa, şêxê ku dî ber welatê xwe

de, xwe daye kuştin, an şerkîriye. Ki jî me dîkari kêmanîyeki bîni ser Elican û Seyidxan. Ki jî me dîkari bêji Xalî Begê Cîbrî ne Kurdperwer bû, ne welatperwer bû. Û çîma axa bû hema beg bû pis bû. Na. Evaya şaşîyek e ku ew xwendekarê me hînek jê hene, ewê ku deva Markîsiyê dîkin, bûne Markîsî, bî carekê ra hema şerê hemû fiatên Kurd dîkin. Mesele dî nav bega de jî payeyê welatperwer heye, dî nav şexa de jî welatperwer heye.

Em hemî dîzanîn ku Kemal Paşa, Şêx Seîd û 47 heb dî gel bî darve kirîne, jî bo çîroka Kurdistanê serxwebûna Kurd û Kurdistanê. Evana hemû şahîdayê gelê Kurd in. Û berî me derbazbûne. Lazîme kengê em navê wan bînin, em serê xwe jî wan re bitewênîn, yan rabîm deqîqakê destê xwe lî ser hev deymî-nî piya, lî hem- ber wan rawestîn.

Rast e, begîti, axatî ew nîzama kevnare ku, padişahê Osmanî, şahînahê Îran, dî Kurdistanê de danîbû, derebegî bû.

Ew tîşt jî raste dijwarîn. Lê dîvê ev tîşt bî cî bîbin. Dijwar bin, ne dijwar bin. Yekîti partîyên pêşverûyê Kurd tev bîghê ne hev, bîbin yek. Partîyê Kurd û partîyê Tirk dî Tirkîya de destê xwe bîdîne hevdu û pêşverû û dewletê pêşverûyê dînyayê. Yanî rojnîtar, Yekîtiya Sovyet û ê dî, bî hevra alîkari ya gelê Kurdê pêşverû bîki, wê çaxê azadiya gelê Kurd gelek nêzik dîbi. Bawerîm nêzik bîbi, jî ber ku, Kurd iro gavê xwe fire û dirêj bavêjî. Ne we- ke par û pêrar, deh sal berê ye. Em xe- bîtê dîkin.

Û ez bawerîm jî, belkî kêmanî partîyê Kurd hebin ku bîxwazîn bî xerb rekarbî- kîn, yan destûreke sermayedari, destûre- ke emperyalî dî welatê me de lî darxîn. Herçî partîyê hene, an me destûrê wan xwendîne, em dibînin ku tamam dibê- jîn gerekê em sosyal dimoqrîat bin, gerekê em pêşverû bin, hîna dibêjîn gerekê em komunist bin, Marksî bin. Heryekê jî xwe re tîstekê dibêji. Lê hemû pêşve- rûtiyê dîxwazîn, kes paşverûtiyê na- xwazî. Careke dî em vegerne destûra eşî- rî, beg, axa, şêx û mela hukîm lî welatê me bîkin, ev çare tuneye, ebeden em nî- karîn vîya dî ser xwe re derbas bîkin.

D.K.: Seyda, em gelek spas dîkin jî bo vê hevpeyivîne.

CIGERXWÎN: Ez jî spasên xwe jî heva- lîn KOMKAR re pêşkêş dîkim, ku ew bî mîn re dan û standîne dîkin. Ez hêvi- darîm ku, em tevde pêşverû bin, destê xwe bîdîne hevdu û arîkariya hevdu bî- kîn. Bawerîm ku dî iro de wext hatîye ku Kurdê pêşverû û Tirkê pêşverû lî hevdu rûnên û bî hev re em bîpeyivîm. Heta nîha, Tirkê pêşverû xwe nedîda ber ku, bî par- tiyêke Kurdiye pêşverû re rûnên. Lê ez bawerîm iro ew jî mennûn dibî ku em bî hev re bîpeyivîm. Ez hêvi dîkim ku Kurd û Tirk zû bigêhêne hevdu. Jî ber ku cunta Tirkî ber bî mîrîne dîçî. Dîvê em xwe bigêhênine hevdu û bîkarîbin derba paşîyê lî serê wî xî, bîşkênî û bîpelîxî- nî. Hevsarê siyaseta welêt bî destê xwe xînin. Eger wîlo nebe karê Tirkî jî dijwar dîbi, karê Kurda jî.

VENSEREMOS...

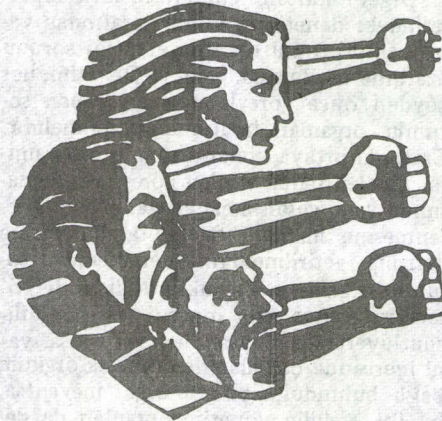
11 Eylûl 1973. Şîli halkînin mûcadele tarihinde kara bir gün. Amerikan emperyalîzîmînin çanak yalayıcısı generaller, Salvador Allende'nin başında bulunduğuş 'Halk Hükümeti'ni (Unutad Popular) kanlı bir darbe ile devirek yönetime el koydular. Bu faşist darbe sırasında ve sonraki günlerde başta Allende olmak üzere Şîli halkînin yüzlerce yiğit evladı katledildi. Onbinlerce kişî stadyumlarda, zindanlarda işkence gördü ve bunların yüzlercesi yaşamını yitirdi. Onbinlerce kişî ise kayıp. Aileleri onlardan yıllarca haber alamadılar.

Ancak tüm uygulamalara rağmen geçici bir süre için yeniliğe uğrayan Şîli halk güçleri yılmadılar, ağır baskî ve terör ortamına rağmen, zafere giden yola hazırlandılar.

Aradan on yıl geçti. Acılı; zulüm, açlık ve yoksulluk dolu on yıl. Ve bu günlerde Şîli halkînin ve onun bir parçası olan işçi sınıfının mûcadelesinin kabardığıma ilişkin haberler daha çok gelmeye başladı. Bu durum faşist cuntanın uykusunu kaçırıyor, onu gittikçe hırçınlaştırıyor.

Ulusal Sendikalar Koordinasyon Bürosu(CNS) ve Öğrenci Dernekleri Birliğı'nin girişimi ile 'Ulusal Protesto Günü' olarak ilan edilen 11 Mayıs 83'te

başkent Santiago ve diğer şehirlerde düzenlenen kitle gösterilerine yüzbinlerce kişî katıldı, faşist Pinochet Cuntasını lanetledi. Bu kitle gösterilerinin yanı sıra 11 Mayıs'ta arabalar trafiğe çıkarılmadı, çocuklar okullara gönderilmedi ve halk alış-veriş yapmadı. Kit- leler, akşamları 5 dakika tüm ışıkları söndürerek eli kanlı Pinochet cuntasını protesto ya devam ediyor. 'Ulusal Protesto Günü' eylemlerine halkın % 70' inin katıldığı bildiriliyor. Başkent San- tiago'da yapılan yürüyüşe Pinochet sü- rülerinin saldırısı sonucu 15 ve 22 yaş- larında iki genç şehit düştü ve birçok

gösterici yaralandı, 350 kişî ise tutuk- landı

Cunta aleyhtarı gösteriler ülkenin diğer kesimlerinde de devam ediyor. Bakır Madeni İşletmelerinde işçiler, faşist cunta tarafından alınan ağır gü- venlik önlemlerine rağmen sessiz yürü- yüşlerle demokratik hakların yeniden tanınması ve yaşam koşullarının düzel- tilmesini talep ettiler.

11 Mayıs'ta katledilen Viktor Rodri- guez'in cenaze törenine polisînin aldığı sıkı tedbirlerle rağmen 2.000 kişî kati- larak bildiri dağıttı, gençliğin mûcade- leye devamda kararlı olduğunu vurgu- ladı.

Faşist Pinochet sürüleri, 11 Mayıs'tan bu yana tekrar kitlesel tutuklama- lara başladılar. Geceleri büyük çaplı o- perasyonlar düzenleniyor, 18 yaşından büyükler stadyumlara doldurularak sorguya alınıyorlar.

Bu kitlesel gösterileri Latin Ameri- ka'da Boliviya Cuntası'nın alaşağı e- dilmesinden sonra, sıranın tasmalı Pi- nochet Cuntasına da gelmekte olduğu- nu gösteriyor. Bilindiğı gibi Boliviya cuntası yapılan genel grevle devrilerak yerine ilerici meşru bir yönetim gel- mişti.

Faşist Pinochet Cuntası da ne ya- parsa yapsın, ayağa kalkan, mûcadele- ye kararlı olan yiğit Şîli halkînin dire- nişini kıramıyacak, Şah ve Somoza'nın akîbetine uğrayarak gidecektir.

Zafer Şîli halkînin olacaktır.

DEMOKRATİK KİTLE

Çizgi Biçimindeki Kitle Örgütleri

Bu tür demokratik kitle örgütlerinin yapıları, sendika ve mesleki örgütlerinkine göre daha homojendir. Pratikte de görüldüğü gibi genellikle buralarda aynı politik görüşe sempati duyanlar bir araya toplanırlar. Ancak, böylesi kitle örgütlerinde siyasi bir partide arandığı ölçüde ideolojik birlik aranmayacağı da açıktır. Farklı görüşe sahip olan ilerciler, demokrat ve yurtsever insanların çizgi örgütü biçimindeki kitle örgütlerine gelip çalışma yapmaları mümkündür. Bu tür görüş farklılıkları ekonomik ve demokratik haklar uğruna birlikte mücadele yürütmeye engel değildir.

Ama ne var ki burada farklı görüşe sahip olanların niyet ve düşünceleri önem kazanır. Değişik görüşte olanlar, bu ayrılıkları sürekli olarak canlı tutar ve çalışmaları aksatmanın bir nedeni haline getirme eğilimi gösterirlerse, örgütün birliğine zarar vermek ve bugün olmasa bile yarın onu parçalamak için bir araç şeklinde değerlendirmeye kalkıştırlarsa ve gene farklı görüş getirmek adı altında kariyerist eğilimlerini tatmin etme yolunu seçerlerse örgütün bunlara karşı korunması gerekir. Farklı görüşlere sahip bulunmak, bu görüşleri uygarca tartışmakla arkadaşlar arasında sürtüşmelere, gruplaşmalara meydan vermek biçiminde güvensizlik ortamı yaratmaya çalışmak birbirlerinden farklı şeylerdir. Birincisi ne ölçüde doğalsa ikincisi ise aynı derecede tehlikeli ve zararlıdır.

Programlı ve Kolektif Çalışmanın Önemi

Örgütlenmek ve örgütlü çalışma yapmak herşeyden önce çalışmaların belli bir plan ve programa göre yürütülmesidir. Her örgütün önüne koyduğu hedefe ulaşabilmesi, başarı sağlayabilmesi için görevlerini net biçimde saptaması ve somut koşullara uygun bir çalışma programına sahip olması gerekir. Kitle örgütünün olanaklarını iyi değerlendirmeden, neyin nereye kadar yapılabileceğini hesaplamadan, onun gücünü abartarak yapılacak programlar ne ölçüde mükemmel görünürlerse görünsünler uygulama şansları zayıf kalır. Örgütü kaldıramıyacağı yükün altına sokmak, çalışma verimini ve başarı şansını düşürür.

Kuşkusuz iyi bir çalışma programına sahip olmak önemlidir ama açıktır ki iş bununla kalmıyor. Yapılan programın hayata geçirilmesi, pratiğe uygulanması da ondan daha az önemli değildir.

Bunun için de temel şart kolektif bir çalışmanın hayata geçirilmesini sağlamaktır. Ancak böyle bir çalışma tarzı görevlerin zamanında ve etkin bir biçimde yerine

getirilmesini mümkün kılar, örgüte dinamizm kazandırır ve çok sayıda insanın bilgi ve deney edinmesini, yetişmesini, kendisini geliştirmesini olanaklı hale getirir. İyi bir görev bölümü yapılmadığı zaman işler az sayıda kişinin sırtında kalır. Böylece bir taraftan görevleri omuzlayanlar ne kadar çalışkan ve becerikli olurlarsa olsunlar, aksamaların ortaya çıkması kaçınılmaz hale gelir işler yığılır kalır ve en başarılı insanlar bile başansızlığa uğramaktan kurtulamazlar. Diğer taraftan bu durum, yeni insanların görev üstlenmelerini, pratik çalışma içerisinde pişip deney kazanmalarını engeller. Kolektif çalışma yerine bireyciliğin hakim hale gelmesine yarar, kariyerist eğilimleri besler, geliştirir.

Kolektif çalışmanın hayata geçirilmesinden en başta sorumlu olan yönetim organlarıdır. Bunun için de herşeyden önce bu organların kendi iç düzenlemeleri ve faaliyetleri kolektif bir karakterde olmalıdır. Buralarda sorunlar gayet açık biçimde ortaya konmalı, kişilerin yeteneklerine ve çalışma koşullarına uygun bir görev bölümüne gidilmelidir. İşler mümkün olduğu kadar çok sayıda üyenin çalışabileceği biçimde dağıtılmalı, bazı üyeler görevsiz bırakılmamalıdır. Aynı zamanda görev bölümü yapılırken kişilere yapamıyacakları kadar çok veya yeteneklerinin elvermediği türde işlerin verilmesine de dikkat etmek gerekir. Aksi takdirde görev yerine getirilmemesi durumu kaçınılmaz olarak ortaya çıkar.

Görevlerin zamanında ve istenilen düzenlilikte yerine getirilip getirilmediğinin denetlenmesi de önemli bir çalışma ilkesidir. Denetimsiz bir çalışma hataların zamanında görülmesini engeller, başıboşluğun ve keyfiliğin uç vermesine, gelişmesine neden olur. Ancak denetim sayesinde, işlerin programlanan doğrultuda ne ölçüde yapılabildiğini anlamak mümkün olabilir, hatalar saptanabilir ve eğer yapılmıyan birtakım işler varsa bunun nedenleri sağlıklı bir şekilde ortaya konabilir.

Diğer taraftan demokratik kitle örgütlerindeki denetimin kimin tarafından yapılacağı ve nasıl olması gerektiği sorunu üzerinde de durmak gerekir. Denetim, her şeyden önce görevlendirmeyi yapan sorumlu organlar tarafından yapılmalıdır. Esasında ortaya konan çalışma programına paralel olarak verilen görevlerin zamanında ve örgütün amaçlarına, gelişip güçlenmesine hizmet edecek tarzda yerine getirilip getirilmediğini denetlemek, sorumlu organın hem hakkı ve hem de görevidir. Ayrıca eğer mevcut kitle örgütünün hiyerarşik bir örgütlenmesi varsa, yani içerisinde çalışan demokratik örgütün bağlı bulunduğu üst örgüt mevcutsa, bu üst örgütün yönetim organları da denetleme yapabilirler. Şurası açıktır ki

bunlardan ayrı olarak içerisinde çalışan organın yapacağı denetim ile kişinin kendi kendisini denetlemesi, çalışmada başarıya ulaşmanın temel koşullarından biridir. Örneğin: bir dernek içerisinde değişik kollar ve komiteler oluşturulabilir. En başta buralarda sorunların tartışılması, kişilerin hata ve noksanlıklarının dile getirilmesi gereklidir. İçerisinde görev üstlenilen kol veya komite işlerin ne ölçüde yapıldığını denetlemez, hatalardan ötürü eleştiride bulunmazsa görevini yerine getirmemiş olur ki bu durumda kol veya komitenin varlık nedeni ortadan kalkar.

Kitle Örgütlerinde Demokratik-Merkeziyetçi İşleyiş

Demokratik kitle örgütlerinde işleyiş, demokratik-merkeziyetçi ilkeye göre dir. Örgüt organları eliyle yönetilir. Bu bakımdan üst organların aldığı kararlar alt organları ve her düzeydeki organ kararları kişileri bağlar. Ancak pratikte demokratik-merkeziyetçiliğin uygulanması her zaman aynı ölçüler içerisinde olmaz. Örgütün yapısına ve çalışma anlayışına uygun olarak kimi zaman yumuşak, kimi zaman ise nisbeten daha sert olabilir. Böyle olmakla birlikte yönetim organlarının kararlarının alt organlar veya kişiler tarafından dinlenmemesi, yerine getirilmemesi de savunulur bir tutum değildir. Aksi takdirde örgütte anarşi doğar, laçkalaşma ortaya çıkar.

Öte yandan yönetim organları tarafından alınan çeşitli kararların alt organlar ve kişiler tarafından benimsenmemesi, doğru bulunmaması da mümkündür. Elbette böylesi durumlarda alt organ ve kişilerin kararı alan organları uyurma, ösürlerde bulunma ve kararın değiştirilmesini, tartışmaya açılmasını isteme hakları vardır. Ancak bu tür itirazlar ve karşı görüşlerin hangi aşamada ve ne şekilde dile getirilmesi gerektiği de önemlidir.

Burada karşımıza değişik durumlar çıkabilir. Eğer zaman varsa, olanaklar elverişliyse ve gecikmede önemli sayılabilecek sakıncalar yoksa o zaman karara yönelik eleştirinin tartışılmaya açılması ve değiştirilmesinin istenmesi doğaldır. Ancak bazı hallerde buna zaman olmayabilir ve geciktirilmeden kararın yerine getirilmesi gerekebilir. Böylesi durumlarda organ kararlarının hemen yerine getirilmesi zorunludur. İtiraz ve tartışmalar daha sonraki aşamaya bırakılarak, sorun hem kararı veren organın kendisiyle ve hem de ondan daha yetkili olan organlarda tartışmaya açılabilir, değerlendirilmesinin yapılması istenebilir.

Öte yandan organ kararlarına karşı getirilen eleştiri ve önerilerin değerlendirilmesi sonucu, bunların doğru bulunmaması ve üst organın eski kararında ısrar etme-

ÖRGÜTLERİ ÜZERİNE (2)

si de mümkündür. Böyle hallerde alt organlara ve kişilere düşen, kendi görüşlerine aykırı dahi olsa yetkili organların kararına uymak, onu yerine getirmektir. Aksi takdirde her alt organın her kişinin keyfi davranışları ortaya çıkar ve örgütsel disiplin gene çiğnenmiş olur.

Azınlığın çoğunluğa uyması da demokratik merkezîyetçi ilkenin bir gereğidir. Tartışma sırasında organda görevli olan herkesin düşüncelerini açık biçimde dile getirmesi, savunması hem hakkı ve hem de görevidir. Bu açıdan bir kısıtlama getirilmesi düşünülemez. Ancak kararlar alınırken her zaman oybirliği sağlanıyabilir. Bu durumda doğal olarak azınlıkta kalanların çoğunluğun kararına uymaları ekir. Azınlık, kendi görüşüne uygun çalışmıyorsa diye, alınan kararları dinlemeye kalkıştırsa, o zaman yönetim organını ve örgütsel iradeyi dinlemiyor demektir. Bunun da gene örgüt çalışmalarına zarar verici bir tutum olduğu açıktır.

Demokratik-merkezîyetçi ilkenin yukarıda üzerinde durulan kuralları merkezîyetçi yönün işleyişine aittir. Örgütün yaşaması ve gelişip güçlenmesi açısından onun kadar önemli olan diğer yön ise demokratiklik ilkesidir.

Yönetim organlarının taban tarafından demokratik yöntemlerle seçilmesi, bu yönün ana prensiplerinden bir tanesidir. Taban çalışmaları görüp bilmeli, denetleme görevini yerine getirmeli ve organlarda görev üstlenecek kişileri serbestçe seçebilmelidir. Bundan ayrı olarak üst organlar karar alırken, olanakların elverdiği ölçüler içerisinde tabanın görüşüne başvurmalı, ortak eğilimi saptamaya çalışmalıdır.

Örgütün gelişip güçlenmesinde, örgüt sorunlarının aşılmasında tabanın bilinçlenmesi ve duyarlılığı önemlidir. Kitle örgütünün üye ve sempatizanları gerek çalışmaların verimli kılınması, daha da ileriye götürülmesi ve gerekse karşılaşılabilecek güçlüklerin çözüme kavuşturulması için gerekli uyanıklığı gösteremez ve çaba harcamazlarsa istenilen sonuca ulaşılamiyacağı açıktır. Başarılı örgütler, kitle tabanının aktif biçimde çalışmalara katılmasını ve örgüte her bakımdan sahip çıkmasını sağlayabilenlerdir.

Kitle Örgütlerinde Karşılıklı İlişkiler, Eleştirisi—Özeleştirisi

Demokratik kitle örgütlerinde bir araya gelen insanların çalışmalara ilişkin veya kişisel davranışlardan ötürü birbirleriyle olan ilişkileri önemlidir. Elbette bir örgütte çalışma yapıyorsa, görevlerin yerine getirilmesi için pek çok insan görev üstlenmişse orada görüş ayrılıkları, karşılıklı eleştiriler de olacaktır. Çünkü çalışan, işgören bir örgüt canlı bir organizma-

dır. Bu nedenle de ondan ölü bir cismen sessizliği ve hareketsizliği beklenemez.

Doğal olarak gerek pratik sorunlara ve gerekse politik değerlendirmelere ilişkin, ortaya çıkan farklı görüş ve düşünceler açık biçimde dile getirilir. Kişiler birbirlerinin tavırlarıyla ilgili olarak da çeşitli eleştirilerde bulunabilirler. Ancak burada üzerinde durulması gereken iki önemli nokta var.

Birincisi; görüş ve eleştirilerin yerinde ve zamanında dile getirilmesidir. Buralarda da, herşeyden önce organlar, üye toplantıları ve benzerleridir. Böyle yapmayıp da eleştiri yapmak adına kapalı kapılar ardında konuşanlar, eleştiri de bulunmuyor, dedi-kodu yapıyorlar demektir. Açık ki bu tavır örgütlü mücadeleye zarar verir, arkadaşlar arasında güvensizlik yaratır. Kaldı ki yerinde ve zamanında yapılmazsa getirilen eleştirinin haklı olup olmadığını araştırıp bulmak ve ortaya çıkarmak da mümkün olmaz.

İkincisi; gördükleri hata ve noksanlıklardan ötürü gerektiğinde uyarıda bulunmanın ve eleştiri getirmenin de belli kuralları, yöntemleri var. Her şeyden önce öylesi sorunlar, hata ve eksiklikler var ki bunların aşılması kişiden kişiye eleştiri yapmakla, uyandırmakla çözümlenemez. Bu gibi durumlarda yapılacak şey, yetkili yönetim organlarına sorunu iletmeştir. Eğer kişiden kişiye eleştiride bulunmanın koşulları ve yararı varsa o zaman da hiç kimse eleştireceği arkadaşını küçük düşürücü, onun onurunu zedeleyici bir tavır içerisinde girmemelidir. Tam tersine eleştiri yapıcı, hata yapan kişinin bu hatalarından kurtulmasını sağlayıcı olmalıdır. Ve tartışmalar sırasında karşılıklı olarak saygılı davranılmalıdır.

Diğer taraftan her ne şekilde olursa olsun hata yapan, görevlerini ihmal edenler uyarıldıklarında bu hatalarını görmeli ve onlardan kurtulmak için çaba harcamalıdır. Böyle yapmayıp da kendisine eleştiride bulundu diye sabırsızlık ve hırçınlık gösterenler, yahutta hatasına kabul etmeyenler o eksikliklerinden kolay kolay kurtulamazlar.

Hatalardan kurtulma ve onları aşmanın bir koşulu da gerektiğinde özeleştiride bulunmaktır. Yetkili organlar kişiden özeleştirisi verme isteminde buldukları zaman takınılacak tavır başlı başına kişinin düşünce yapısını ve karakterini ortaya koyabilecek niteliktedir. Kişi, organın özeleştirisi isteme kararını iki biçimde değerlendirebilir. Ya kararın haklılığını kabul eder ve bu yüzden de gereğini yapar -ki o zaman sorun çözümlenmiş olur-. Ya da özeleştirisi kararını haksız ve yanlış olarak değerlendirir. Ancak böyle bile olsa kişi organ kararına saygı gösterir, özeleştiride bulunur, üst organlara itiraz hakkını ise saklı tutar. Yoksa kararı haksız dahi görse

üst organlara durumu iletme ve sonuca saygı göstermek yerine kendi başına hareket ederek organların iradesini hiçe sayarsa, açıktır ki demokratik merkezîyetçi ilkeyi ve disiplini çiğnemiş olur.

Özeleştirden güdülen amacın gözardı edilmemesi ayrıca önemlidir. Bununla hedeflenen, kişi veya organların yaptıkları hata ve noksanlıkların farkına varmaları, ondan kurtulmaları ve bir daha tekrarlanmaması için çaba harcamalarıdır. Yoksa sırf bir formaliteyi yerine getirmek için özeleştiride bulunmak, hatada ısrar etmek, aynı şeyleri yapmaya devam etmek elbette özeleştirisi olarak kabul edilemez.

Özeleştirisi isteminde bulunacaklar da rastgele kişiler değil, yetkili organlar ve kurullardır.

Demokratik Kitle Örgütlerine Zarar Veren Bir Davranış Biçimi Olarak Küçük Burjuva Hastalıkları

Toplumun çeşitli kesimlerinde ve bu arada demokratik kitle örgütlerinde sıkça rastlanan ve örgütlü mücadeleye zarar veren küçük burjuva türde bazı davranışlar üzerinde de durmakta zorunluluk var.

Küçük burjuvalar, her şeyden önce kolektif çalışmaya uyum sağlamakta güçlük çeker ve esas olarak kendi kişisel özlem ve istemlerini önplana çıkarırlar. Sorunlara bakış açıları, olaylara yaklaşımları ve değerlendirmeleri de buna göredir. Onlar için önemli olan objektif gerçekler, örgütün çıkarları değil kendilerinin durumudur.

Küçük burjuvalar ister politik, isterse demokratik kitle örgütlerinde yer alsınlar, çoğunlukla etrafta kuşku ve güvensizlik yaratmaya çalışırlar. Gözlerinin üzerinde kara gözlük bulundurmaları bir diğer ortak özellikleridir. Karamsar tablolar çizmeye özen gösterir, bir olaya bir soruna yaklaşırken gerçeklerden uzaklaşırlar. Olayları sebep-sonuç ilişkisi çerçevesinde değerlendirmekten çok, olumlu gelişmeleri gözardı eder olumsuzlukları ön plana çıkarırlar. Hatta eğer öne sürecekleri kadar ellerinin altında olumsuzluk yoksa, zorlamayla onu kendileri yaratmaya çalışırlar. Elbette bir demokratik kitle örgütünde karşılaşılan güçlükleri görmemek ve her şeyi toz pembe göstermeye çalışmak örgütün zararına sokar nitelikte bir davranıştır. Kitle örgütündeki her üyenin bundan kaçınması ne kadar gerekliyse, olumlu çalışmalarını görmemek ve karamsarlık yaratmaya çabalamak da öylesine zararlıdır.

Kuşkusuz karamsar tablolar çizenlerin bu tavırları nedensiz değildir. BÜ, her şeyden önce böylelerinin düşünce yapılarını, iç dünyalarını yansıtır. Diğer taraftan kü-

(Devamı Sayfa 15'de)

KÜRDİSTAN'DA NATO MANEVRASI

Bu ayın sonlarında, Türkiye Kürdistanı topraklarında "Adventur Express" adı altında yeni bir NATO manevrası yapılacaktır. Merkezi Avrupa'da bulunan "Çevik Kuvvet" in özel NATO birliği (ACE Mobil Force) de manevraya katılacaktır. Bilindiği gibi bu birliğin merkezi halen F.Almanya topraklarında bulunmaktadır.

Yeni NATO manevrası, emperyalizmin silahlanmayı ileri derecede hızlandırdığı, dünya barışını ciddi ölçüde tehdit etmeyi sürdürdüğü bir dönemde yapılıyor. Ülkemiz Kürdistan'da yapılacak olan bu askeri tatbikat da bu saldırganlığın bir parçasıdır. Reagan yönetimi ve NATO çevreleri, silah teknolojilerinin kârları için her türlü çılgınca girişimde bulunmaktan kaçınmıyorlar. Onlar, sosyalist ülkelerle birlikte tüm ilerici, anti-emperyalist hareketleri ve halkların ulusal kurtuluş mücadelelerini tehdit ediyor ve gerektiği zaman da kan dökmekten kaçınmıyorlar. Reagan'ın Atom savaşının çıkabileceğini daha açık açık söylemesi bu çılgınca saldırganlığın açık bir örneğidir.

Kürt halkı kendi ülkesinin bir barış ve özgürlük diyarı ol-

masını istiyor. Halkımız on yıllardır ki bu amaca erişebilmek için yılmadan mücadele ediyor. Ama ülkemizi işgal altında tutan güçler de halkımıza en al-

kalan ÇENTO da bu amaç doğrultusunda faaliyet gösteren örgütlerdir.

Türkiye Kürdistanı bugün Türk sömürgecilerinin işgali al-

yalist ülkeler olmak üzere, Ortadoğu bölgesindeki tüm ilerici hareketleri ve Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesini hedef alıyor. Ancak şu bilinme-

çakça yöntemlerle saldırmaktan geri kalmıyorlar. Gene halkımız, uzun yıllardır ki yalnızca bölgedeki sömürgecilerle savaşmıyor, o aynı zamanda emperyalistlere karşı da mücadele vermek zorunda kalıyor. Tek tek emperyalist devletlerin çabaları bir yana NATO ve bir kaç yıl öncesine kadar ayakta

ındadır. Emperyalizmin uşağı faşist generaller cuntası halkımıza en rezilce yöntemlerle saldırılarda bulunuyor. Cunta, ülkemizde hiç bir insancıl hakka saygı göstermiyor, kan ve teröle kitleleri baskı altında tutuyor.

Bu koşullarda yapılan NATO manevrası başta koşmu sos-

yalist ülkeler olmak üzere, Ortadoğu bölgesindeki tüm ilerici hareketleri ve Kürt halkının ulusal kurtuluş mücadelesini hedef alıyor. Ancak şu bilinme-

lidir ki Kürdistan NATO patronlarının çiftliği değildir. Onların topraklarımız üzerinde bu tür saldırı manevraları düzenleme hakları yoktur. Faşist Türk sömürgecilerinin çizmeleri altındaki ülkemizde böylesine saldırgan eylemlere karşı çıkalım, onu protesto edelim.

kısa haberler

SİLAH TEKELLERİNİN YENİ BİR ZAFERİ

ABD Senatosu Tahsisler Komitesi, Reagan'ın MX nükleer füzeler için istediği 560 milyon dolarlık ödeneği ayırmayı onayladı. Devlet başkanı oluktan sonra sürekli olarak silahlanmaya ağırlık veren Reagan'ın bu önerisi geçen yıl red edilmişti.

ABD tarihinde görülmemiş düzeyde işsizliğin bulunduğu, büyük zenginliklerin yanısıra açlığın kol gezdiği, ekonomik krizin giderek derinleştiği bir dönemde bu kadar büyük bir kaynağın nükleer silahlara ayrılması emperyalist politikanın insanlık düşmanı yüzünü açığa çıkaracak bir kamtıdır.

Reagan yönetiminin bu politikası ABD'de her gün sayıları artan kitle tarafından protesto ediliyor.

● İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesinde DİSK'e bağlı PET-KİM-İŞ sendikası üyesi 48 kişi hakkında yeni bir davaya başlandı. Haklarında 141 ve 142. maddelerden dava açılan sanıklar için savcılık 6 ile 20 yıl arasında değişen hapis cezaları istiyor.

● Rızgari davası İstanbul Sıkıyönetim 1 No'lu Askeri Mahkemesinde başladı. Savcılık 23 sanık hakkında 8 yıldan 36 yıla kadar ağır hapis cezası talep etmektedir.

KONUŞMACILAR, MESAJLAR, KATILANLAR ...

İran Kürdistan Demokrat Partisi Avrupa Temsilciliği - FİSE Dünya Öğretmen Sendikaları Federasyonu - Cigerxwîn - Şerîye İlerici Kürt Demokrat Partisi Avrupa Temsilciliği - ANÇ-Afrika, Ulusal Konseyi - ASK-Afrika, Asya ve Latin Amerika için Anti-Emperyalist Dayanışma Komitesi - AKA-Avustralya Kürt Derneği - Ala Rızgari Merkez Komitesi - IAF-Yabancı Erkeklerle Evli Alman Kadınları Derneği - SDAJ-Sosyalist Alman Gençliği Örgütü - KOÇ-KAK - İsveç Kürdistan Kadınlar Derneği - HİRUTHO-İlerici Demokratik Süryaniler Birliği - İNFO-TÜRK - VİS-Irak Öğrenci Birliği - ABD'deki Türkiyeli Demokratik Öğrenciler Derneği - Yunanistan TKSP Sempatizanları - Yunanistan Türkiye ve Türkiye Kürdistanı Politik Mülteciler Yürütme Komitesi.

5. Kurultaya Katılan Kişiler:

Gültekin Gazioglu, TÖB-DER Genel Başkanı - Kemal Uzun, TÖB-DER Genel Sekreteri - Ayhan Kutlay, TÖB-DER Genel Başkan Yardımcısı - Mahmut Baksi, Gazeteci, Yazar - Dr. Naci Kutlay - Ahmet Baksi, İsveç Kürdistan Spor Başkanı - Veysi Zeydanlıoğlu, Avukat - İNFO-TÜRK Temsilciliği.

5. Kurultaya Mesaj gönderen kişiler:

Gundi, şair - Fırat Ceweri, şair - Beşir Botani, Folklorvan, komponist - Dr. Mirella Galetti, Gazeteci-Yazar/İtalya - Tosinê Reşit/Sovyetler Birliği

KÜRDİSTAN'DA 5 İDAM DAHA

Geçtiğimiz günlerde Hollanda basınında yer alan bir olay, sömürgeci cellatların kanlı yüzlerini bir kez daha dünya kamuoyunun gözleri önüne serdi ve onların halkımıza karşı ne ölçüde alçakça kin güttüklerini ortaya koydu.

Olay şu: Irak'tan Hollanda'ya gelerek politik iltica talebinde bulunan beş Kürde, uzun süre beklemelerine rağmen Hollanda makamları tarafından olumlu herhangi bir cevap verilmemiş. Bunun üzerine çaresiz kalan Irak Kürdistanlı beş Kürt, Irak Büyükelçiliğine başvurarak ülkeye geri dönmek istediklerini bildirmişler. Büyük elçilik ise kendilerine yardımcı olacağına ve ülkeye döndükten sonra da herhangi bir baskı görmeyeceklerine dair teminat vermiş. (Oysa insan düşmanın yanına vaatlerine ve sahtekarlıklarına inanır. Her nasılsa inanmışlar işte).

Ama Irak'a döndüklerinde bu beş Kürt Saddam rejimi tarafından idam edilirler. Olayın duyulması Hollanda ilericiler çevrelerinde tepkiyle karşılandı. Avukatları olan W.J. Van Kannekom, bu idamlarda, Hollanda resmi makamlarının da sorumluluğu bulunduğunu açıkladı ve Hollanda açısından bunun "üzüntü verici" bir durum olduğunu söyledi.

Bu olay da gösteriyor ki, Kürdistan'ı aralarında bölüşmüş olan sömürgeciler

halkımıza yönelik saldırılarını sürdürüyor ve kan dökmekten çekinmiyorlar. Ülkemiz onlardan temizlenip de özgürleştiril-

mediği sürece de bu durum böyle devam edecek. Düşman çizmeleri altından kurtarılmadıkça, hiç birimizin kurtuluşu söz konusu olamaz. İşte tekelci sermayenin sadık uşağı faşist Evren, işte gerici Humeyni ve işte kanlı diktatör Saddam ve bunlar tarafından yapılanlar..

gericiler elele

Kürdistan halkı tarih boyunca haksızlığa, zulme boyun eğmemiştir. Tüm zorluklara rağmen yine de eğmeyecektir. Kürdistan'ın tüm parçalarında verilen mücadele bunun açık bir örneğidir.

İşçi sınıfının önderliği ile köylülüğün ittifakı halkımızı kurtuluşa götürecektir. Bu tüm ülke temelinde olmalıdır. Halkımızın güvenini alabilmek için kısa zamanda tüm demokratik güçlerin bir çatı altında toplanması gerekmektedir. Bu acil bir görevdir. Suudi Arabistan'da çalışan tüm işçilerin ortak görüşüdür.

Dengê KOMKAR'ın bu konuda yaptığı çalışmalar çok sevindiricidir. Bu sadece Dengê KOMKAR'ın değil, tüm ilericiler, demokrat ve yurtseverlerin görevidir.

Türkiye ve Türkiye Kürdistanı'nda işçi sınıfının mücadelesi her geçen gün daha da ilerlemekteydi. Bu sömürgecilerin, işbirlikçilerin ve yerli gericilerin işine gelmiyordu. Sömürgeciler ve yandaşları son çareyi askeri darbeye buldular. Onların zulmü, işkenceleri bizleri yıldırılmayacak. Çalışmalarımız sömürgecilerin ve yerli işbirlikçilerin uy-

kularını kaçıracaktır.

Bugün de bir lokma ekmek için ülkesini çocuklarını terk edip dış ülkelerde çalışan bir çok işçinin Kürdistan'da olduğu gibi, alın terine emeğine göz diken işbirlikçi patron yanlıları yerli gericiler işçi sınıfının peşini bırakmamaktadır. Bunun açık bir örneğini Suudi Arabistan'da görmekteyiz.

Bizler Suudi Arabistan'da çalışan 26 işçiyiz. ... adında patronun adamı bir Kürt Türkiye'den herbirimizden 70.000 TL rüşvet alarak getirdi. Bu yetmiyormuş gibi Suudili patronla anlaşarak her ay 10.000 Suudi Riyalını alıp bizleri sattı. Kendisi de her işçiden kazancın yüzde 30'unu almaya başladı. Böylece bir daha alın terimize göz koydu. Bunun haksızlık olduğunu söyleyenleri de çıkışla tehdit ediyordu. Uzun bir çalışmadan sonra greve gidildi. Gericiler Suudi hükümeti tüm çabalarımıza rağmen onları destekledi. Haksızlığa baş kaldırdığımız için tümümüz çıkışa gönderiliyoruz. Şuna inanıyoruz ki çıkışımızı yalnızca Arap işveren değil, sağda solda Kürt olmakla övünen ... vermiştir.

Sakir Garip / Suudi Arabistan

UNESCO

(Üçüncü Sayfanın devamı)

milyonun üzerinde bulunan yabancılar F.Almanya'ya geldiklerinde kendi kültürlerini de birlikte getirdiler. Onlar hem kendileri Alman toplumunun kültüründen etkilendiler ve hem de onu etkilediler. Ama ne var ki FAC hükümetleri bu gerçeği görmek istemiyorlar. İsveç ve Hollanda gibi ülkelerin iktidarları bu durumu kabullenip yabancılara mahalli seçimlere katılma ve benzeri çeşitli haklar tanırlarken, Alman hükümeti mevcut diğer hakları bile budama yoluna başvuruyor.

İşte ülkedeki gelişmeleri gören ve bu yönde çalışmalar yapan FAC UNESCO Komisyonu, 22-24 Nisan tarihlerinde İserlohn şehrinde "Çok Kültürlü Toplumdaki Gelişmeler" ismi altında bir forum düzenledi. Konuşmacı olarak F. Almanya'daki yabancı işçi örgütlerinden iki temsilci, İsveç Göçmen İşçi Araştırma Enstitüsü, Hollanda Rotterdam göçmen işçileri sorumlusu, İngiltere'den göçmen işçiler sorununda uzman olan bir kişi, Düsseldorf Üniversitesinden gene konunun uzmanı olan Prof. Esser davet edilmişlerdi. Forumu ayrıca, Federal Hükümet Göçmen İşçiler sorumlusu bayan Funke, Sosyal Demokrat eski milletvekili Klaus Thüsing ve Yugoslavya, İtalya, Yunanistan ve İspanya elçiliklerinden temsilciler de çağrılıydılar.

Üç gün süren Forumun ilk konuşmacısı KOMKAR temsilcisiydi. KOMKAR temsilcisi, yabancı işçilerin pek çok sorununu gündeme getirdi. Ayrıca Kürt işçilerinin durumuna da değinen temsilci arkadaşımız, Kürtlerin sayısal bakımdan F.Almanya'daki pek çok yabancı gruptan fazla olduklarını, ama buna karşılık diğer yabancı gruplara tanınan kültürel haklardan hiçbirine sahip bulunmadıklarını, FAC hükümet politikasının bu konuda halkımızın her türlü ulusal-demokratik hakkını gaspeden Türk hükümetinin politikasıyla uyumlu bulunduğunu, bunun ise Türkiye'nin bir NATO ülkesi olmasından kaynaklandığını vurguladı. KOMKAR temsilcisi tüm yabancılara kültürel haklarının genişletilmesini ve bu arada Kürtlere de bu tür hakların tanınmasını istedi.

Daha sonra söz alan değişik ülkelerden temsilciler soruna çeşitli yönlerden değindiler.

Bu arada; "Göçmen İşçi Çocuklarının Eğitim ve Meslek Öğrenimi", "Konut Sorunu", "Kültür Merkezleri ve Olanaklar" ve benzeri konularla ilgili olarak gruplar oluşturuldu. Bu gruplar tartışmalarda bulundular, karar tasarıları hazırladılar.

Forumun kapanış konuşmasını da Prof. Esser, Thüsing, Diakonisches Werk (Protestan Kilisesinin bir kuruluşu)'in temsilcisi ile KOMKAR temsilcisi yaptı.

Toplantı yabancı işçilerin pek çok sorununun çeşitli yönlerden dile getirilmesi, tartışılması ve buna ilişkin kararların alınması açısından yararlı oldu.

Yek Gulan, roja yekîti, alikari û tekoşîna çîna karkerên navnetewî ye. Dî seranserî cihanê da bî deh milyonan karker vê roja qedr û qîmet pîroz dîkin.

Sala 1886'a lî Amerika Yekbûyî da tevgera çîna karkeran gihîşte merhelek nû. Xebat û jîyana wan pîr şertên dijwar da dom dîkir. Ber wê yekê, 600 hezari bêtir karker jî bo mafê "8 saetî kar" şîxul berdan. Dî navbeyna karkeran û parêzkarên dewletê da pîr bûyer bori. Polêzan êrişê karkeran kir. Gelek karker hatin kuştin. Ser wî yekî lî paytextê Fransê Parisê da Enternasyonala Yekemin civiya. Dî vê civinê da bîryar hate girtin, ku roja 1'ê Gulanê bibe roja Yekîti, Alîkari û Tekoşîna çîna karkerên cihanê.

Lî seranserî Awrûpayê bî deh hezaran karkerên Tirk û Kurd, bî karkerên neteweyên din va ser banga sendikan tev derketin meydana. Gişt bî hevra mîl bî bil meşîyan.

Îro lî Tirkîyê û Kurdistanê Tirkîyê burjuvaziya Tirk a faşîst pîrozkirina 1'ê Gulanê qedexekirîye. Dema ku burjuva-

roja qedr û qîmet: 1 gulan

ziya Tirk, dewleta xwe nû avakir, jî tîrsa tevgera çîna karkeran û tevgera netewî ya gelê Kurd pîrozkirina vî rojê qedexekir. Qeyd û zincîrên burjuvazî dî sala 1976'a da bî pêşengîya DİSK (Konfederasyona Sendikayên Karkerên Şoresger) hat pelixandin. Bî sed hezaran karker, xebatkar, xwendevan, mamoste û hwd. derketin kuçe û meydanên Stenbolê. Hêzek evqas xurt, tîrs xîste dilê kedxwaran. Sala 1977'a da MÎT û CIA'yê bî hevra êriş anin ser civîna Yekê Gulanê. 34 mîrovên welatparêz, şoresger hatin kuştin. Ser wê bûyerê burjuvazî xwest, ku disa 1'ê Gulanê qedexe bike. Lê belê evî nekari. Sala 1978 û 1979'a da lî Tirkîyê û Kurdistanê Tirkîyê 1'ê Gulan carek din hate pîrozkirin.

12 Ilon 1980'a da bî destên generalên faşîst ya burjuvazîyê Tirk a yekdest (monopol) dew-

let xîstî destên xwe. Demek din, demek faşîstî destpêkir jî bo gelên Tirk û Kurd. Generalên faşîst, hemû maf û azadiyên demokratîk jî ortê rakirin, qedexekirin. Erişek bê hempa anin ser tevgera çîna karkeran û tevgera rîzgarîxwaza neteweyê Kurd. Nêzîkî 200 hezaran mîrov avêtin zindanan. Lî belê, çî heye ku, generalên faşîst nekarin tevgerê demokratîk bîdî rawestandî û nikarin.

Lî Elmânya Federal, Federasyona Komelên Karkerên Kurdistan (KOMKAR), ser Yekê Gulan bî du zîmanan bî deh hezaran belavok derxist. Karkerên Kurd banî meydana kir, ku jî bî karkerên jî neteweyên din va bî tevayî dijî çekdan, dijî munîya biyanîyan, jî bo cihên kar û hwd. dengê xwe bîkin yek.

Rastî jî mîrov dibîne ku imperyalîzm şerêki nu dîxwaze. Bêtirî imperyalîzma Amerîkayê

çekên nû çêdike. Ew dîxwaze wan çekan lî Awrûpa Rojava cih bike. Her roj êriş tîne ser sistema sosyalîst, bêtirî ser Yekîtiya Sovyet. Lî cihanê bî milyonan mîrov jî birçibûnê lî ber mîrînê dîsekine, lî aliyê din sistema imperyalîst bî milyaran pera jî bo çekîrîna çekên nû, bombên atom xerc dîke. Roj bî roj lî welatên sermîyandar cihên kar tînin girtin. Betalî dî van salên dawî da gihîşte menzîleke gelek bîlind. Dîvê em karkerên ku lî dervayî welat kardîkin, bî karkerên neteweyên din va tevlihev dijî çekdaryê, betaliyê şer bîkin. Pêwîste ku em hêzên xwe bîkî yek. Jî ber ku imperyalîzm bî van çek û silaha va êriş tîne ser çîna harkerên dinê û lî ser tevgera rîzgarîxwaza gelên bindest.

Em hêzên xwe bîkin, icbarên imperyalîzm gavê jî bavêje. Roj wê bîn, emê zora imperyalîzmê bîbin. Roj wê bê, dî meydanên Tirkîyê û Kurdistanê, ku iro Yekê Gulan qedexeye, çîna karkerên herdu welatan 1'ê Gulanê û rojên weki wî qedr û qîmet bî serbestî pîroz bîkin. Ew roj ne dîr in.

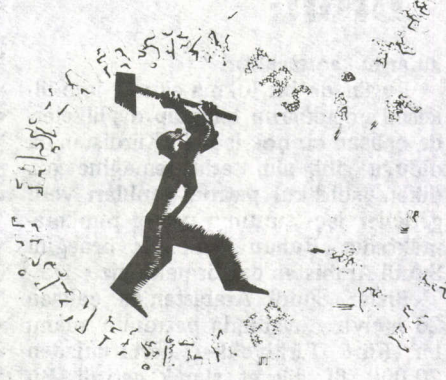
faşîst çetenin "demokrasiye geçîş" sloganî: teröre devam

Faşîzmin karînlîği altında bulunan Türkiye'de bir yandan "demokrasiye dônüş" oyunu oynanırken, diğêr taraftan da ilerici ve devrimci insanlara, Kürt halkına karşı insanlıkdışı baskıların uygulanmasına devam ediliyor.

Cunta, faşîzmi kurumlaştırmak ve demokratik hakların gelecekte de kullanılmasını engellemek amacıyla habire "yasal düzenlemeler" yapıyor. Tekelci sermayenin bürolarında hazırlanmakta olan baskı nizamnameleri "yasa" adı altında piyasaya sürülüyor.

Ama gene de tüm bunlarla yetinmiyor faşîst cuntta. Çünkü tekelci sermaye ve dolayısıyla da o, gelecekte emin değiller. Onlar, milyonlarca insanın kendilerine duyduğu kin ve nefretin farkındadırlar. Cunta, iktidara geldiğinden buyana geçen süre zarfında maskesinin düştüğünün, kirli yüzünün açığa çıktığının bilincindedir. Generallerin kime hizmet ettiklerinin gizlenmesi olanaklıdır artık. Bunca şamataya rağmen ekonomi düzeltilemedi. "İhracat seferberliği" balonu söndü. Kısacası faşîst cuntanın uygulamalarının fiyaskoyla sonuçlandığını artık sermaye çevrelerinin kendileri de gizliyemiyorlar.

Gene, estirilen bunca baskı ve teröre rağmen kitlelerin sindirilemediğini de ürpertiyle izliyor generaller cuntası. "Anayasa Oylaması" adı verilen komedi bunun açık bir göstergesi oldu. Oylama sıra-

sında her türlü baskı ve şantaj yöntemine başvurulmasına rağmen, büyük kentlerde ve özellikle de Kürdistan'da anayasanın yüksek oranda red ve boykot edilmesi onları çileden çıkartıyor. Cunta, faşîzm koşullarında bile bu şekilde ortaya çıkan kitlesele muhalefetin daha rahat bir ortamda nasıl kabarcacağını çok iyi görüyor. Bu nedenle ki "demokrasiye geçîş" komedisinin oynandığı günlerde bile işkenceyi eksik etmiyor, hatta arttırıyor. "Anayasa Oylaması"ndan sonra geniş tutuklamalara girişilmesi bu nedenlere dayanıyor. Bu, hem duyulan korku ve endişenin bir ifadesi ve hem de gözdağı verme operasyonudur.

Ülkemiz Kürdistan da her zamanki gibi bu tutuklama dalgasından payını fazla-

siyla alıyor. Aylardır anayasanın yüksek oranda red ve boykot edildiği iller başta olmak üzere pek çok yörede, faşîst-sömürgeci çeteler Kürt halkının ilerici ve yurtsever evlatlarına karşı bir tutuklama kampanyası sürdürüyorlar. Gözaltı denilen işkencehanelerde onlara en aşağılık yöntemlerle işkence yapılıyor. Faşîst MÎT'i beyni yıkanmış işkence uzmanları eliyle sadece Kürt oldukları ve ülkelerini sevdiğileri için pek çok kişiyi komaya girecek ve sakat kalacak derecede ağır işkenceye tabi tutuyorlar.

İnsanlarımızı sudan bahanelerle böylesine ağır işkenceden geçiren faşîst Türk yönetimi, barbarlığını bir kez daha ortaya koymuş oluyor. Zaten onlar tarihlerinde barbarlık yapmaktan başka bir şey bilmediler bugüne kadar. Ve üstelikte yaptıkları tüm iğrençliklerin adına "kahramanlık", "yücelik" türünden sıfatlar yakıştırarak kendi kendilerini avutmaya çalışıyorlar, hâlâ aynı şeyi yapmaya devam ediyorlar.

Ama tarihteki bütün zorbalara gibi onların çırpınışı da boşunadır. Bugüne kadar baskı, terör ve katliam tarihini akışını durduramadı. Sömürgeciler her türlü yöntemle başvurularına rağmen sömürge ülkelerinin kurtuluşlarını engelliyemediler. Türk yönetimi de baskı ve terör uygulayabilir — hakkını yememek lazım bu işi yapıyor — ama halkımızın özgürlük mücadelesini durduramaz.

DIYARÎ BO 80 SALIYA CIGERXWIN

Gundi

Hevalê mezin!..
 Serê vê sibê
 Mm çav vekirin
 Ez rabûm ji xewê
 Min guhda nûçeyan
 Min "Ronak"(*) rakir ani nav ciyan
 Disa ketim nava rûpelan
 nava gotinan
 nava helbestan
 Ez têra çûm
 Bere bere têra çûm
 Min seri hejand
 Keserek kışand
 Min xwend
 Disa têra çûm
 Hevalê mezin hevalê min!
 Bo tenkbûna dilê min
 Bibûre li min!
 Disa hêstirên min hatin xar
 Careke din ji min sondxwar
 Bûn şahidên sonda min
 Soz û peymanên min
 "Ronak" û çar diwarên mala min

Hevalê mezin!..
 Ez pesna mirovan nadim,
 Eger di dilê min da cihnegrin
 Eger nekevin nav tamar û hestiyar
 Ez pesna mirovan nadim
 Rastiyan serberjêrnakim
 Derewan serberjêrnakim
 Naxemlinim, bilindnakim
 Gotinan bîpênakim
 Helbestan erzannakim

Dîlbêjî her tim dîlbêjî
 Lî nav hevalan
 Lî nav dostan
 Lî her Lêhatînekê
 Lî her hevdiîmekê
 Dîbêjî
 Jî dil..
 Jî Cîger dîbêjî:

*Eger bo me hebin tu caran
 Hekim û derman
 Tu yî hekimê luqman
 Tu yî bo me derman*

Dengê te zelaltire ji kaniyên biharê
 Gotmên te bihatirîn ji zêrên zer
 ji cewher
 xaşbiniya te dagirtîye ji hêvi
 ji dûrbîni
 ji bawerî
 ji evin
 ji evin...

Heya bîwîse qelema min
 karbîke dilê min
 bîlîve zîmanê min
 Heya hebûm û kanibûm,
 Ezê bangim dostan
 hevalan
 komên hejaran
 belengazan...

*Lê sedsalê bîstan
 Lî Kurdistan
 Em neman bê xudan
 Em neman bê rêber û rêzan
 Vaye Cegerxûn, mêr û qehreman
 Şêrê bî nişan
 Lawê Kurdistan
 Lawê Kurdistan*

(*) Ronak - Diwana Cigerxwin ya 4'a ye.

EM XIŞKIN U DISA SAZBIKIN

Dijmî hî dîji me şer dikin,
 Bê hêjmar ji me mirov dikujin.
 Hm Kurd hene bi bê bawerî,
 Kurdan dikujin wek neyarî.
 Na birano, êdî bese bêjî!

Ew karê ew dikin ne yê Kurda ye.
 Wan dest ji mirovatiyê berdane.
 Karê dikin karê namerdane.
 Dijmî û çavî bi hev grêdane.
 Yên li gel dijimî bi dijimî Kurdane,
 Bê bextin, xwe firotn ewna bêçarene.

Yên xwîna niştûmanperwerane dirêjîm,
 Wek dijimî herdem harin û xwînxwarî.
 Birina reş e, dilê kul e; û meşî
 Gelek em paşustin, bîndestî mi.
 Gel ji bo welatê aza hezret dikujî.

Barê giran kodxwarî û kewncperestî
 Goştê me xwar, heya giştî hestî.
 Lî dîji kolonyalistî anca şoreş rawestî,
 Gelo dest bîdîm hev bi rastî
 Bî dil û can dîji imperyalistî,
 Em xaşkîm zincîr û nîrê bîndestî.

Axa, beg, şêx û feodalîti ji bî wan ra,
 Em paqî bîkîm hemûyan bi hevra.
 Sazumana Marksîstî pêktê bi lîmê zanîstî
 Ava dibe welatê aza bi sosyaliştî.
 Hemû mirov wek hev dijî bi serbestî.

A. Boli

gundi û kevîrê hêja

Gundiyeke rojêke kevîrê hêja dit. Fikîrî, ez çî bîkîm? Hilgirt, bibe gel qiral. Gi-
 hişt kelha qiral. Jî xulamêki pîrs kir:

- EZ DIXWAZIM QIRAL BÛNIM.

Xulam jê pîrs kir.

- Bo çî dixwazî qiral bîbîni?

Gundi ji xulam veneşart, armanca ditina xwe eşkere got.

Ew dem xulam:

- Pîr delale. Ezê te bîbîm gel qiral. Lê belê şerteki min heye. Qiral çî bîde te,
 emê hev nivikîm. Nivî ji tera, nivî ji min ra.

Gundi, soz da xulam û li gel wi çû. Qiral kevîrê hêja hilde û ji gundi pîrs kir:

- Lî hemberî vi kevîrî çî bîdîm te, gundiye delal?

- Pêncî çovan lîmîxîm. Lê ew xulamê min ani gel te, navbeyna min wi da li-
 hevhatmek heye. Tu çî bîdî min, emê hev parevekim. Jî bo vi, 25 çovan li min xî
 û bist pênc çovan ji xulam xî.

Ev gotin pîr xweşî qiral çû. Gelek tiştên giranbîha da gundi. Xulam ji kire der.

sê heval

Sê heval rojê li rê da digeriyan. Nişkava hîrçek derket pêşiya wan. Jî hevalan
 yek bazda, revî çû. Yek derkete serê darê, xwe veşart. Ya dinê nav rê da ma. Fikî-
 ri ku çî bîke? Nişkava xwe avête erdê. Wek mîriyan dirêj bû.

Hîrç hate rex dora wi, bêhn kir, dalîst. Mîrov ke ne livî. Hîrç fikîrî, ku mîrov
 mîriye, cida hişt û çû.

Pîştî ku hîrç çû, hevalê ku derketi bu serê darê, hate xwarê.

- Bêje min, hîrç devê xwe xîste guhê te û ji te ra çî got?

- Hîrç gote min, ku demên wuha da kesên hevalên xwe bîhêle û breve, xwe ji
 wan bîparêze.

(Ew herdu pêkenî ji aliyê
 Lev TOLSTOY hatiye nivîsandin)

Dersên Zmanê Kurdi

25

Bînerd	: Yeralti	Hewcedar	: Muhtaç	Wan bajar ava kır	Wan bajar ava kırîye
Sererd	: Yerüstî	Fîrsend	: Fîrsat	(bajarek)	(bajarek)
Hesın	: Demir	Kingê	: Ne zaman	Wan bajar ava kırın (jî	Wan bajar ava kırîme (jî
Hesınker	: Demirci	Hingê	: O zaman	yeki zêdetır)	yeki zêdetır)
Dijmın	: Düşman	Ber	: Ürün		
Bend kırın	: Bağlamak	Tıtın	: Tütün		ava kırın – ava bın
Bend	: İp, bağ	Nêçir	: Av		
Sto	: Boyun	İmperyalist	: Emperyalist	Karker malan, rêyan û pıran ava dıkın.	
Talan	: Talan	Kolonyalist	: Sömürgeci	Welat bı xebatê ava dıbe, lê zordest fîrsendê nadın me.	
Dızın	: Çalmak	Nıft	: Petrol	Kingê Kurdistan azad bû, hingê em dikanın welatê xwe	
Stûxar	: Boynu bükük	Sıfar	: Bakır	ava bıkın.	
Bırnc	: Pirinç	Krom	: Krom		
Bırçi	: Aç	Parçe	: Parça		Berhemın (süperlatif)
Mışmış	: Kayısı	Lep	: El		
Xızan	: Xoksul	Lepık	: Eldiven	1 – Reşko çiyaki bılnd e.	
Azadı	: Özgürlük	Pır	: Köprü	Sipan jî Reşko bılndtır e. (comperatif)	

Mişli geçmiş zaman

1 – Geçişsiz fiillerde:

JİN kök: jî	takı	HATIN kök: hat	takı
Ez jime	me	Ez hatıme	ime
Tu jiyi	yi	Tu hatiye	ıye
Ew jıye	ye	Ew hatiye	ıye
Em jine	ne	Em hatine	ine
Hûn jine	ne	Hûn hatine	ine
Ew jine	ne	Ew hatine	ine

2 – Geçişli fiillerde

KIRIN kök: kır	takı	DIZIN kök: dızı	takı
Mın kırıye	ıye	Mın dızıye	ıye
Te kırıye	ıye	Te dızıye	ıye
Wi, wê kırıye	ıye	Wi, wê dızıye	ıye
Me kırıye	ıye	Me dızıye	ıye
We kırıye	ıye	We dızıye	ıye
Wan kırıye	ıye	Wan dızıye	ıye

Görüldüğü gibi, kökte son harf sessiz ise, hem geçişli, hem geçişsiz fiillerde takının başına (ı) harfi eklenir.

Diğer yandan geçişli fiillerde nesnenin çoğul olduğu durumlarda fiil takısı değişir, çoğul hale gelir.

Dili geçmiş

Mın masi xwar (masiyek xwar)
Mın du masi xwarın

Mişli geçmiş

mın masi xwariye (masiyek xwariye)
mın du masi xwarıne

Bu ekler kullanılmadan da şu şekilde anlatılabilir:

Dı nav çiyayên Kurdistanê da yê bılndtırın Agri ye. (superlatif)

2 – Ferat çemeki dirêj e.
Nil jî Ferat dirêjtır e.
Yê dirêjtırın Misisipi ye (Yê heri dirêj Misisipi ye)

Zayın

Çêlake me za, golıkek bû.
Dı mêrgan da av dızê.

Ali – bı ali

Dı nav herdu gundan da çem derbaz dıbe. Gunde me lı vi ali ye, gundê xalê mın lı wi aliyê çem e.

Ew, bı aliyê peran dewlemend e, lê bı aliyê mejo xızantırê merivan e.

Mijûl bûn

– Dapira te çı kari dıke?
– Ew bı zaroyan mijûl dıbe.
– Koçer pez xwedi dıkın. Ew, jî sibê heya êvarê bı pêz ra mijûl dıbin.
– Mamê te bı çı smeti mijûl dıbi?
– Ew koşkariyê dıke. Lê braziyê mın hesınkar e.

Heyiyên bin erdê: Tıştên ku jî bin erdê derdıkevın û bı kêri merivan tên. Weki nıft, hesın, sıfar, komer, zêr, ziv û hwd.

Heyiyên ser erdê: Axa çandıniyê, mêrg û zozan, darıstan û heyvanên nêçirê, av û masi, pêz û dewar, bax û baxçe û hwd.

(Dumahik heyê)

DEMOKRATİK KİTLE

çük burjuvalar, bilinçli olarak da bu yön-temlere başvururlar. Umutsuzluk yaratmak, moral bozmak, düşlerindeki çıkış-ları yapmak isteyenler için bir dayanak noktası olabilir. Gene eleştiri bunlar tara-fından bir propaganda aracı olarak ve hak-sız bir biçimde gündeme getirilebilir. Oy-sa yukarıda da değinildiği gibi eleştirinin amacı güçlük yaratmak, olumsuzlukları büyütme değil, hataların görülmesini ve örgütün güçlendirilmesini sağlamak olma-lıdır. Fakat küçük burjuva unsurlar için bu kuralların bir anlamı ve değeri yoktur. Onlar kendilerini bir eleştiri uzmanı ola-rak görür, her şeyi çok iyi bildiklerini zaneder, başkalarının yaptıklarına dudak bükür, onları küçümserler.

Oysa eleştirinin gerçekçi temellere da-yanmak zorunda olması bir yana, bir kitle örgütünün üyesi aynı zamanda çalışmalara katılmalı ve güçlüklerin aşılması, örgütsel faaliyetlerin daha ileri bir düzeye ulaştırıl-ması için de çaba harcamalıdır. Gazete sa-ında, eğitim ve kitle çalışmalarında gö-üstlenmiyen bir kişinin bu işler iyi git-miyor diye şikayette bulunmasının, şunu bunu eleştirmesinin ne anlamı olabilir?

Bazıları yüksek perdeden konuşmayı, şurdan burdan ezberledikleri bir kaç teo-rik cümleyi tekrarlamayı ve devrimcilik adına ahkam kesmeyi pek severler. İşten çok konuşmak merakı, daha doğrusu has-talığıdır, bu. Her şeyden önce şurasını unutmamak gerekir ki demokratik kitle örgütleri birer tartışma klübü, üç-beş lafa-

zanın kendilerini tatmin etmek için bol keseden atıp tuttukları yerler değil; amaç-lanan ilke ve hedefler doğrultusunda ça-lışmaların yapıldığı, eleştiri ve görüşlerin ise dostça, arkadaşça dile getirildiği yer-lerdir.

Kariyerizm ve tahammülsüzlük küçük burjuva hastalıkları içerisinde özel bir ye-re sahiptir. Onlar övülmekten büyük haz duyarlar, başkalarını hor görürler.

"Devrimci mücadelede kariyer hırsı ve kişisel çıkarları, konforları için sosyalist ilkeleri ve devrimci hareketin çıkarlarını bir yana itenler çok görülmüştür.... Dev-rimci mücadeleyi bir ün aracı yapan, gös-terişe tutkun kişiler de çok görülür. Böy-leleri için de birinci planda gelen, hareketin kazandığı başarılar değil, kendilerinden söz edilmesidir. Bu tipler alkış toplama-yaya bayılırlar ve kendilerini ön planda gösterme tutkusuyla sık sık kürsülere çı-kıp heyecanlı nutuklar atarken, diğer yan-dan yok yere yoldaşlarını karalar, sırtüş-meler yaratır, hizipçilik yaparlar." (Yeni Sorunlar, Yeni Görevler - Ö.Y. Teksir s.5-6)

Eleştiriye karşı tahammülsüzlük göster-mek küçük burjuva unsurların ortak özel-liğidir. Çoğunlukla onlar hayal dünyasın-da yüzer, kendilerini olduğundan daha farklı görürler. Bazı hatalarının görülmesi ve eleştirilmesi halinde telaşa kapılır, ger-çekleri görüp tavırlarını düzelterekleri yerde, çeşitli bahaneler arar ve başkaları-nı suçlama yolunu tutarlar. Böylece ne olursa olsun kendilerini haklı çıkarma sevdasından kurtulamazlar.

Eleştiri ve özeleştirin yararındandır ve gerekliliğinden bahsetmekten geri kalmaz-lar. Dışarıdan bakıldığı zaman bu söyle-dikleri insana samimi gibi de gelebilir. Ama sıra laftan pratiğe geldiğinde ve ken-di durumları söz konusu olduğunda tüm söylediklerini unuturlar. Devrimcilik ve disiplinli olmak adına, disiplinsizliğin ala-sını yapar, özeleştiri vermeleri gerektiği zaman bundan kaçınırlar. Bunu yaparken de gene binoir uceden su getiri, ak tıka-ra göstermeye kalkışır. Söyledikleriyle yaptıkları arasındaki çelişki apaçık orta-dadır ama, onlar bunu görme cesaretini kendilerinde bulamazlar.

"Eleştiri ve özeleştiri devrimci müca-delenin sağlıklı gelişmesi için yerinde kulla-nılması gereken önemli bir yöntemdir. Eleştiriye katlanmayanlar ve hatalarını gördükleri halde özeleştiriye razı olma-yanlar, yetenekleri ne olursa olsun asla iyi devrimci olamazlar." (a.g. teksir s.6)

Bu gibileri kendi durumlarını gözden geçirmek, hata ve eksiklerini görüp onlar-dan vazgeçmek yerine organları veya baş-kalarını suçlama yolunu tutarlar. Bunun için ellerinden geldiğinde de değişik yön-temler kullanırlar. Organlarda yapılan de-ğerlendirmeler sonucunda haksızlıkları ve disiplinsizlikleri açıkça ortaya serilmesine rağmen, bunu görmemezlikten gelirler. Sağda solda kendilerine haksızlık yapıldı-ğını söyler dururlar.

Küçük burjuvalar kitleler içerisinde konuşurken yiğitlik gösterilerinde bulun-maktan çokça hoşlanırlar ama, gerçek amaçlarını açıkça söyleme cesaretini de kendilerinde bulamazlar. Yanlış tavır ve davranışlarını masumane hareketler gibi göstermeye çabalar, başkalarını kendileri-ne acındırmak için türlü çeşitli yollara başvururlar.

Bu gibileri genellikle makyavelist tak-tikleri esas mücadele yöntemi olarak be-nimserler. Dedikodu, gerçek dışı iddialar, kişi karalama ve fiskos en büyük güdalarıdır. İnsanlara yaklaşımda bulunurken, sözde bazı sorunlar üzerinde dururken, ayrı ayrı yerlerde söyledikleri farklıdır. Birine söylenen diğerinin yanında konuşulurken unutulur ve başka biçimde ifade edilir. Bir gün ileri sürülen ertesi gün ters-yüz edilir. Öyle ya, Nasrettin Hoca'nın gö-lü mayalarken söylediği gibi "Ya bir de tutarsa?"

Tüm bu davranışlar her zaman kitle örgütlerinde karşılaşılacak davranış türleridir. Görev, bir yandan bu insanlara yardımcı olmak, onları eğitmek ve hata-lardan kurtarmaya çalışmak, diğer yan-dan ise uyanık davranıp örgütü böyleleri-nin yaratacağı tahribatlardan korumaktır.

KARL MARKS

ditin û dı xwendin û karê ramani da û lı ser van bingehên jêrin ghişte gelek rastiyan:

- 1 - Felsefa Almanî
- 2 - Aboriya İngilîziya Siyasi
- 3 - Sosyalîstiya Utopik yê Frensi

Marks dit, ku diroka mirovayetiye ne tenê jiyana padişahan, began û serokên Kînisane, lê ew dı rastiye da di-roka şeweyên berkîrîne, dirok bixwe diroka xebata nav çinane, xebata navbera zordar û bîndestane ji kevînan da û heya niha.

Marks diroka mirovayetiye kir 5 bergeh:

- 1 - Cıvaka destpêki
- 2 - Cıvaka koletiyê
- 3 - Cıvaka derebegiyê (feodalîyê)
- 4 - Cıvaka sermiyandariyê
- 5 - Cıvaka sosyalîstiyê.

Bêguman diyare, ku her bergehêk ji dı çend bergehên ra derbasdibe, wek destpêk, navîn û dawî...

Sala 1845'a da Marks nivisand: "Fî-lozofan cihan tenê cûre-cûre nişandane; lê doz eve, ku were guhartin". Dı vê gotîne da şoreşgeriya marksîstiyê ji destpêkê da eşkêrebû. Daku ev guhartina pêkbê Marks û Engels û hevalên wan sosyalîstî û tevgera karkerî bî hev va girêdan.

Marks dit, ku çina karker şoreşger-

terin çina cıvake ye û bî rızgarkirina xwe ji çewsandın û bîndestiyê wê cıvake gıştî rızgarbıke.

Ramanên bingehîn yê marksîstiyê Marks û Engels dı Manifesta Partiya Komunist da sala 1847 - 1848'a nivisandın û dı pirtûkên dın da fireh û dewlemendtir kirîne. Manifesto bû bernama ramani ji hemû rêxistin û parti-yên komunist ra û heya niha qimeta xwe windanekirîye.

Marks û Engels dı xebatê da mark-sîstê kîrn ideolojiya çina karker, wan ev ideolojiya ji oportunistiyê, revizyonistiyê, anarşistiyê ji parastın. Lenin dibêje: "Ideolojiya Marks pir xurte, ji ber ku raste".

Dı pirtûka "Kapital" (Sermiyan) da Marks zagonên abori zelalkirın û bî Engels ra dı gelek pirtûk da hemû pîrsên felsefî, cıvaki, diroki, oli diyarkirın. Her weha bî firehi lı ser diroka tevgeta karkerî dı sedsala 19'a da û nema-ze lı ser avakirın û karê navnetewiyê, ku sala 1864'a çêbû, nivisandine. Marks dı 65 saliya xwe da roja 14.3.1883'a lı Londonê bî canê xwe mir, lê kar û ramanên wi bûn giyanê tevgerên karkerî û yê sosyalistî lı cihanê gıştî. Ew zindine û namrın. Bı milyonan mirov Marks ji xwe ra mamoste û pêşeng dınasin. Banga Marks û Engels dı Manifesto da "Karkerên hemû welatan yekbîn!" bû ala karkerên hişyar lı cihanê gıştî.

**BIJİ
KOMKAR**

Karl Marks 1818-1883

Beşdar

Karl Haynriş Marks dı roja 5'ê Gulanê sala 1818 lı bajarê Trir (Trier) lı Elmanyayê hate dinyayê. Bavê xwe abukateki jêhatibû. Wi rê da lawê xwe, ku xwendina bilind dı zaningeha Bonnê da destpê bike. Marks ji weke bavê xwe kete beşê zanista zagonê. Jı Bonnê çû Berlinê û lı wir xwendina zagonê bı dereca doktora sala 1841'a kutakır. Ew vejeri Bonnê û xwast bibe mamoste dı zaningehê da, lê nav û dengê wi yên lı Berlinê belavbûbûn, hêştin, ku hemû deri dı rûyê wi da werin girtin.

Dı 18 saliya xwe da ji Jênni von Vêstfalin hezkır û paşê roja 12.6.1943 zewicin. Ew 4 salan ji Marks mezintır bû, lê ew pır ciwan û zanabû; ji maleke dewlemendbû. Bavê wê karmendeki dewletê yi mezinbû; brayê wê yi mezin bû wezirê hundiri dı navbera 1850 û 1858'a da.

Sala 1843'a Marks Jênni bır û çû Parisê û lı wir da deranina "Salpirtükên Elmani-Frensi" da karkır. Lı Parisê sala 1844'a da Marks û Engels hevdu nas-kırın, bûn hevalên hev û bıryar dan, bı hev ra karbıkın. Ew herdu heya dawiyê lı ser bıryara xwe man.

Hukumeta Elmani giranî da ser Frensa, daku Marks ji wir derine. Dı sala 1845'a da Marks çû Brükselê, lê ji wir ji deranin. Dı dema şoreşa 1848'a da vejeri Elmania û bı Engels va roj-nama "Di noye raynişe saytung" (Die neu Rheinische Zeitung) avakır. Hukumetê dêwe lı Marks rakır, lê dadgehê ew bêsûc derani. Sala 1849'a da welatiya wi ya Elmani jê kışandın û ji Elmania deranin. Ew wek miroveki bê welat dı 30 saliya xwe da çû Londonê û heya dawiya jiyana xwe sala 1883'a lı Londonê ma.

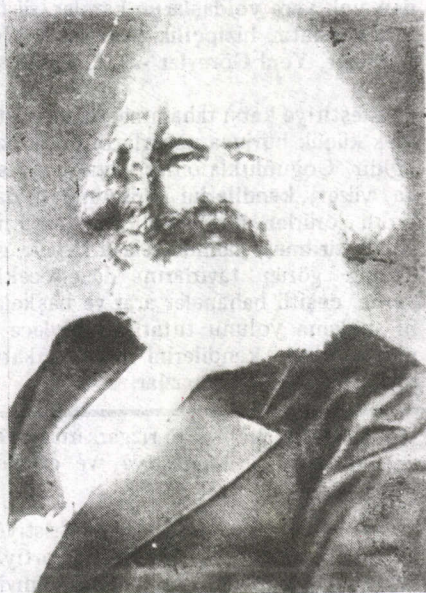
Jiyana Marks lı Londonê

Marks û jına wi û 4 zaroyên wan ji-yahekê dijwar derbaskırın. Xaniyê bı kirê, mesrefên rojane, békariya Marks, tunebûna peran û karên Marks yên ramani û siyasi barna giranbûn ji wi ji jin û zaroyên wi ra. Rojên dı ser Marks ra derbasbûn, ku nıkanibû ji mal derkeve, ji ber ku kincên (cılên) xwe lı ba rehın-

daran bûn. Pır caran pere tunebûn, ku kaxeza nıvisandinê bikire yan nameyan bışine.

Lê tevi van mercên dijwar Marks dı-zani, ku ew bı kareki şoreşgeri mezin radibe. Wi dızani, ku ev dijwariyên wi û yên mala wi wê dijwariyên gelek mirovan asanbıkın û jiyana wan xweşbıkın.

Marks bê rawestan dı xwendin û nıvisandinê da ramanên xwe zelaldıkırın û tiştên teze didıtın. Lê dı wê demê da hên ramanên Marks gelek belavnebû-bûn; tenê ronakbiran û çend komên karkeran pê agahdarbûbûn.

Hevalê Marks yê şoreşger û zana Engels ji baş dızani, ku ev karên Marks pêkanine dirokine û bı peran nayên pıvan û bı peran nayên kırıne û ew ne karên her mirovine; lewra Engels gelek caran destê arikariya darayi (mali) dirêje Marks û mala wi dıkar û pır-hındık rewşa wan asandıkır.

Sedsala 19'a lı Awrupa

Şoreşa pêşesazi (ya çêkırni) dı sedsala 18'a da lı Awrupa destpêkır û bı lez û bı gavên mezin dı sedsalê 19'a da pêşveçû û lı Awrupê cihê xwe firehdıkır. Kargeh avadibûn, rê vedibûn, pıre û bender dıhatın girtın, pêşesazi û ba-

zırgani belavdibûn û bı vi awayi berkırna (produktion) abori pırdibû. Her usa bajar ji mezındibûn û rewşa civaki dıhate guhartın; çin û tojene nuh peyda-dibûn; nemaze çına burjuvazi xurt dibû û aboriya Awrupi dı bin serdariya wê da pêşveçû.

Dı warê siyasi û ramani da ji Awrupa dı sedsalên 18 û 19'a da dıkeliya; gelek şerên nav dewletan çêbûn û dı hundirê dewletan da ji tevgerên civaki-siyasi û netewi peyda-dibûn. Hemû çin û tojeyan ramanên xwe lı gor sūdên xwe dıkarın bernameyên rê xıstın û partiyên siyasi.

Lı meydana siyasi-civaki ji Monarşistan da bigire heya sosyalistan hebûn û her şipek dibû gelek şip û komık bı pır reng û rûyan.

Çend ditinên Marks

Pêwistbû dı vi perçê gotarê da bingehên marksistiyê bıhatana diyarkırın, lê bo bingehên marksistiyê eiheki fireh dibê, lewra emê bextewarbin, eger em kaniyên çend ditinên Marks dı vir da ronıkın.

Marks dı nav lıhevetina abori-civaki-siyasi û ramani da hate dinyayê û dı vê rewşê da mezin bû û zû ji kete nav tevgera zanisti-felsefi û siyasi. Dı wê demê da gelek dengkırın lı ser pırsên felsefi-ramani çêdibû, wek mirov çiyê? Mırov ji ku hatiye? Bo çı mirov diji? Hebûn ji ku hatiye? Dewlet çiyê? Ol çiyê? Ev dinya çiyê?...

Dı wê demê da Şeling (Schelling), Fiştê (Fichte) û Hegel nınerên mezinbûn ji felsefa Almani ra. Ew dı bin ala wan da bergeheke baş pêşveçû.

Marks lı zaningeha Berlinê bû hev bendê felsefa Hegel (1770-1831) û xurti piştigiriya wê kır; nemaze felsefa dirokê, ku lı gor ditina Hegel, pêşketa mirovayetiye encama dijayetiyan, şeran û şoreşana. Bı gotineka di ew encama xebata kole û bındestan lı diji zordar û serdaraye.

Marks lı bersivên gelek pırsan dıgeri, lewra wi bı kūrani felsefe û dirok bı tevayî û felsefa Hegel bı taybeti xwendin. Wi pır kêmaniyên felsefa Hegel ji

(Dumahiş lı rûpela 15'an)

Mercên aboneti: 6 mehi 10 DM, sali 20 DM.
Abone şartları : 6 aylık 10 DM, yıllık 20 DM.

Hesap-No: Postscheckamt Frankfurt
Konto-Nr. 405767 - 606

DENGÊ **KOMKAR**

Xwedi : Federasyona Komelên Karkerên Kurdistan
lı Elmania Federal

Navnişan : 6000 Frankfurt/M, Savignystr. 75

Berpırsiyar : A.Saydam

Federal Almanya

IMPRESSUM
Herausgeber: KOMKAR
Föderation der Arbeitervereine
aus Kurdistan in der BRD e.V.
Verantwortlicher Chefredakteur:
A. Saydam
Druck: Eigendruck